

Frumvarp stjórnlagaráðs

Lagt fram 29. júlí 2011

R

Aðfaraorð

(Nýtt)

Við sem byggjum Ísland viljum skapa réttlátt samfélag þar sem allir sitja við sama borð. Ólíkur uppruni okkar auðgar heildina og saman berum við ábyrgð á arfi kynslóðanna, landi og sögu, náttúru, tungu og menningu.

Ísland er frjálst og fullvalda ríki með frelsi, jafnrétti, lýðræði og mannréttindi að hornsteinum.

Stjórnvöld skulu vinna að velferð íbúa landsins, efla menningu þeirra og virða margbreytileika mannlífs, lands og lífríkis.

Við viljum efla friðsæld, öryggi, heill og hamingju á meðal okkar og komandi kynslóða. Við einsetjum okkur að vinna með öðrum þjóðum að friði og virðingu fyrir jörðinni og öllu mannkyni. Í þessu ljósi setjum við okkur nýja stjórnarskrá, ædstu lög landsins, sem öllum ber að virða.

I. KAFLI
Undirstöður.

1. gr.

Stjórnarform.

Ísland er lýðveldi með þingræðisstjórn.

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

1944 nr. 33 17. júní

S

I. KAFLI

1. gr.

Ísland er lýðveldi með þingbundinni stjórn.

2. gr.

Handhafar ríkisvalds.

Alþingi fer með löggjafarvaldið í umboði þjóðarinnar.

Alþingi og forseti Íslands fara saman með löggjafarvaldið. Forseti og önnur stjórnarvöld samkvæmt stjórnarskrá þessari og öðrum landslögum fara með framkvæmdarvaldið. Dómendur fara með dómvaldið.

Forseti Íslands, ráðherrar og ríkisstjórn og önnur stjórnvöld fara með framkvæmdarvaldið.

Hæstiréttur Íslands og aðrir dómstólar fara með dómvaldið.

3. gr.

Yfirráðasvæði.

Íslenskt landsvæði er eitt og óskipt. Mörk íslenskrar landhelgi, lofthelgi og efnahagslögsögu skulu ákveðin með lögum.

4. gr. 1. mgr. 2. mgr.

Ríkisborgararéttur. (Nú 66. gr., 1. mgr.)

Rétt til íslensks ríkisfangs öðlast þeir sem eiga foreldri með íslenskt ríkisfang. Ríkisborgararéttur verður að öðru leyti veittur samkvæmt lögum.

Engan má svipta íslenskum ríkisborgararétti. Með lögum má þó ákveða að maður missi þann rétt ef hann öðlast með samþykki sínu ríkisfang í öðru ríki. Útlendingi verður aðeins veittur íslenskur ríkisborgararéttur samkvæmt lögum.

Engan má svipta íslenskum ríkisborgararétti.

4. gr. 3. mgr.

Ríkisborgararéttur. (Nú 66. gr., 2. mgr.)

Íslenskum ríkisborgara verður ekki meinað að koma til landsins né verður honum vísað úr landi. Með lögum skal skipað rétti útlendinga til að koma til landsins og dveljast hér, svo og fyrir hvaða sakir sé hægt að vísa þeim úr landi.

5. gr.

Skyldur borgaranna. (Nýtt.)

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Dæmi A

A

1. gr.

(Stjórnarform, undirstöður og gildi, nýtt)
Ísland er frjálst og fullvalda lýðveldi, reist á virðingu fyrir reisu mannsins, umhverfi og friði meðal þjóða.

Allt vald kemur frá þjóðinni. Lýðræði, réttarríki og virðing fyrir mannréttindum eru hornsteinar stjórnskipunar Íslands.

2. gr.

(Handhafar ríkisvalds, nú 2. gr. að hluta)

Alþingi fer með löggjafarvaldið. Forseti Íslands, ráðherrar og önnur stjórnvöld fara með framkvæmdarvaldið. Enginn ráðherra getur setið nema með stuðningi eða hlutleysi meiri hluta Alþingis. Hæstiréttur Íslands og aðrir dómstólar fara með

3. gr. 1. mgr.

(Yfirráðasvæði ríkisins og þjóðareign á auðlindum, nýtt)

Íslenskt landsvæði er eitt og óskipt. Mörk íslenskrar landhelgi, lofthelgi og efnahagslögsögu skulu ákveðin með lögum.

4. gr.

(Ríkisborgararéttur, nú 1. mgr. 66. gr.)

Menn öðlast íslenskan ríkisborgararétt eftir því sem nánar er mælt fyrir um í lögum. Engan má svipta íslenskum ríkisborgararétti. Með lögum má þó ákveða að maður missi þann rétt ef hann öðlast með samþykki sínu ríkisfang í öðru ríki.

8. gr. 1. mgr.

(Ferðafrelsi o.fl., nú 2. mgr. 66. gr.)

Engum verður meinað að hverfa úr landi nema með ákvörðun dómara. Stöðva má þó brottför manns úr landi með lögmætri handtöku.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Dæmi B

B

AÐFARAORÐ

(Nýtt)

Við, Íslendingar, lýsum yfir skilyrðislausri virðingu mannsins og reisu ásamt ábyrgð á því landi og lífríki sem við byggjum tilveru okkar á.

Sem sjálfstæð þjóð meðal þjóða lýsum við jafnframt yfir þeim ásetningi að vinna á þessum grunni með öðrum þjóðum og stuðla að friði.

Það ríki sem við höfum stofnað til og falið vald þjóðarinnar skal í hvítetna byggt og bundið lögum með lýðræði, mannréttindi og heiðarleika að leiðarljósi.

Með þetta fyrir augum setjum við okkur grundvallarlög í svofeldri stjórnarskrá:

I. KAFLI

UNDIRSTÖÐUR

1. gr.

(Stjórnarform, nú 1. gr.)

Ísland er lýðveldi með þingbundinni stjórn.

2. gr.

(Handhafar ríkisvalds, nú 2. gr.)

Alþingi og forseti Íslands fara saman með löggjafarvaldið. Forseti, ráðherrar og önnur stjórnvöld samkvæmt stjórnarskrá þessari og öðrum landslögum fara með framkvæmdarvaldið. Hæstiréttur Íslands og aðrir dómstólar fara með dómvaldið.

3. gr.

(Yfirráðasvæði ríkisins, nýtt)

Íslenskt landsvæði er eitt og óskipt. Mörk íslenskrar landhelgi, lofthelgi og efnahagslögsögu skulu ákveðin með lögum.

7. gr. 1. mgr.

(Ríkisborgararéttur og ferðafrelsi, nú 1. mgr. 66. gr.)

Engan má svipta íslenskum ríkisborgararétti. Með lögum má þó ákveða að maður missi þann rétt ef hann öðlast með samþykki sínu ríkisfang í öðru ríki. Útlendingi verður aðeins veittur íslenskur ríkisborgararéttur samkvæmt lögum.

7. gr. 2. mgr.

(Ferðafrelsi o.fl., nú 2. mgr. 66. gr.)

Íslenskum ríkisborgara verður ekki meinað að koma til landsins né verður honum vísað úr landi. Með lögum skal skipað rétti útlendinga til að koma til landsins og dveljast hér, svo og fyrir hverjar sakir sé hægt að vísa þeim úr landi.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Stjórnvöldum ber að tryggja að allir fái notið þeirra réttinda og þess frelsis sem í þessari stjórnarskrá felast. Allir skulu virða stjórnarskrá þessa í hvívetna, sem og þau lög, skyldur og réttindi sem af henni leiða.

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Hugmyndir stjórnlaganefndar

II. KAFLI Mannréttindi og náttúra.		VII. KAFLI	II. KAFLI MANNRÉTTINDI		II. KAFLI MANNRÉTTINDI	
6. gr.		65. gr.	6. gr.		6. gr.	
<i>Jafnræði (Nú 65. gr.)</i>			<i>(Jafnræðisreglan, nú 65. gr.)</i>		<i>(Jafnræðisreglan, nú 65. gr.)</i>	
Öll erum við jöfn fyrir lögum og skulum njóta mannréttinda án mismununar, svo sem vegna kynferðis, aldurs, arfgerðar, búsetu, efnahags, fötlunar, kynhneigðar, kynþáttar, litarháttar, skoðana, stjórnámalatengsla, trúarbragða, tungumáls, uppruna, ætternis og stöðu að öðru leyti.		Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti.	Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, litarháttar, fötlunar, kynhneigðar, [aldurs], [búsetu], efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti.		Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, kynhneigðar, fötlunar, aldurs, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti.	
Konur og karlar skulu njóta jafns réttar í hvívetna.		Konur og karlar skulu njóta jafns réttar í hvívetna.	Konur og karlar skulu njóta jafns réttar í hvívetna.		Konur og karlar skulu njóta jafns réttar í hvívetna.	
7. gr.						
<i>Réttur til lífs. (Nýtt.)</i>						
Allir hafa meðfæddan rétt til lífs.						
8. gr.						
<i>Mannleg reisn. (Nýtt.)</i>						
Öllum skal tryggður réttur til að lifa með reisn. Margbreytileiki mannlífsins skal virtur í hvívetna.						
9. gr.						
<i>Vernd réttinda. (Nýtt.)</i>						
Yfirvöldum ber ætíð að vernda borgarana gegn mannréttindabrotum, hvort heldur sem brotin eru af völdum handhafa ríkisvalds eða annarra.						
10. gr.						
<i>Mannhelgi. (Nýtt.)</i>						
Öllum skal tryggð mannhelgi og vernd gegn hvers kyns ofbeldi, svo sem kynferðisofbeldi, innan heimilis og utan.						
11. gr.		71. gr.	12. gr.		12. gr.	
<i>Friðhelgi einkalífs. (Nú 71. gr.)</i>			<i>(Friðhelgi einkalífs o.fl., nú 71. gr.)</i>		<i>(Friðhelgi einkalífs, nú 71. gr.)</i>	
Friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu skal tryggð. Ekki má gera líkamsrannsókn eða leit á manni, leit í húsakynnum hans eða munum, nema samkvæmt dómsúrskurði eða sérstakri lagaheimild. Það sama á við um rannsókn á skjölum og póstsendingum, símtölum og öðrum fjarskiptum, svo og hvers konar sambærilega skerðingu á einkalífi manns.		Allir skulu njóta friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Ekki má gera líkamsrannsókn eða leit á manni, leit í húsakynnum hans eða munum, nema samkvæmt dómsúrskurði eða sérstakri lagaheimild. Það sama á við um rannsókn á skjölum og póstsendingum, símtölum og öðrum fjarskiptum, svo og hvers konar sambærilega skerðingu á einkalífi manns.	Allir skulu njóta friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Ekki má gera líkamsrannsókn eða leit á manni, leit í húsakynnum hans eða munum, nema samkvæmt dómsúrskurði eða sérstakri lagaheimild. Það sama á við um rannsókn á skjölum og póstsendingum, símtölum og öðrum fjarskiptum, svo og hvers konar sambærilega skerðingu á einkalífi manns.		Allir skulu njóta friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Ekki má gera líkamsrannsókn eða leit á manni, leit í húsakynnum hans eða munum, nema samkvæmt dómsúrskurði eða sérstakri lagaheimild. Það sama á við um rannsókn á skjölum og póstsendingum, símtölum og öðrum fjarskiptum, svo og hvers konar sambærilega skerðingu á einkalífi manns.	
Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. má með sérstakri lagaheimild takmarka á annan hátt friðhelgi einkalífs, heimilis eða fjölskyldu ef brýna nauðsyn ber til vegna réttinda annarra.		Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. má með sérstakri lagaheimild takmarka á annan hátt friðhelgi einkalífs, heimilis eða fjölskyldu ef brýna nauðsyn ber til vegna réttinda annarra.	Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. má með sérstakri lagaheimild takmarka á annan hátt friðhelgi einkalífs, heimilis eða fjölskyldu ef brýna nauðsyn ber til vegna réttinda annarra.		Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. má með sérstakri lagaheimild takmarka á annan hátt friðhelgi einkalífs, heimilis eða fjölskyldu ef brýna nauðsyn ber til vegna réttinda annarra.	
12. gr.		76. gr. 3. mgr.	17. gr. 2. mgr. 2. málsl. 3. málsl.		19. gr. 3. mgr.	
<i>Réttur barna (Nú 76. gr., 3. mgr. og nýtt.)</i>			<i>(... og vernd barna, nú 76. gr. 3. mgr. og nýtt)</i>		<i>(... og vernd barna, nú 76. gr. 3. mgr. og nýtt)</i>	
Öllum börnum skal tryggð í lögum sú vernd og umönnun sem velferð þeirra krefst.		Börnum skal tryggð í lögum sú vernd og umönnun sem velferð þeirra krefst.	Börnum skal tryggð í lögum sú vernd og umönnun sem velferð þeirra krefst. Virða ber rétt barna til ákvörðunar um eigin málefni í samræmi við þroska þeirra.		Börnum skal tryggð í lögum sú vernd og umönnun sem velferð þeirra krefst. Virða ber rétt þeirra til ákvörðunar um eigin málefni í samræmi við þroska þeirra.	
Það sem barni er fyrir bestu skal ávallt hafa forgang þegar teknar eru ákvarðanir í málum sem það varðar. Barni skal tryggður réttur til að tjá skoðanir sínar í öllum málum sem það varðar og skal tekið réttmætt tillit til skoðana barnsins í samræmi við aldur þess og þroska.						
13. gr.		72. gr.	18. gr.		13. gr.	
<i>Eignarréttur. (Nú 72. gr. og nýtt.)</i>			<i>(Eignarréttur, nú 72. gr.)</i>		<i>(Friðhelgi eignarréttar, nú 72. gr.)</i>	

Frumvarp stjórnlagaráðs

Eignarrétturinn er friðhelgur. Engan má skylda til að láta af hendi eign sína nema almenningsþörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.

Eignarrétti fylgja skyldur, svo og takmarkanir í samræmi við lög.

14. gr. 1. mgr. 2. mgr.

Skoðana- og tjáningarfrelsi. (Nú 73. gr.)

Allir eru frjálssir skoðana sinna og sannfæringar og eiga rétt á að tjá hugsanir sínar.

Ritskoðun og aðrar sambærilegar tálmanir á tjáningarfrelsi má aldrei í lög leiða. Þó má setja tjáningarfrelsi skorður með lögum til verndar börnum, öryggi, heilsu, réttindum eða mannorði annarra, svo sem nauðsyn ber til í lýðræðislegu þjóðfélagi.

14. gr. 3. mgr. 4. mgr.

Stjórnvöld skulu tryggja aðstæður til opinna og upplýstrar umræðu. Óheimilt er að skerða aðgang að netinu og upplýsingatækni nema með úrlausn dómara og að uppfylltum sömu efnisskilyrðum og eiga við um skorður við tjáningarfrelsi. Hver og einn ber ábyrgð á framsetningu skoðana sinna fyrir

15. gr.

Upplýsingaréttur. (Nýtt.)

Öllum er frjálst að safna og miðla upplýsingum.

Stjórnsýsla skal vera gegnsæ og halda til haga gögnum, svo sem fundargerðum, og skrásetja og skjalfesta erindi, uppruna þeirra, ferli og afdrif. Slíkum gögnum má ekki eyða nema samkvæmt Upplýsingar og gögn í fórum stjórnvalda skulu vera tiltæk án undandrátta og skal með lögum tryggja aðgang almennings að öllum gögnum sem opinberir aðilar safna eða standa straum af. Listi yfir öll mál og gögn í vörslu hins opinbera, uppruna þeirra og innihald, skal vera öllum aðgengilegur.

Söfnun, miðlun og afhendingu gagna, geymslu þeirra og birtingu má aðeins setja skorður með lögum í lýðræðislegum tilgangi, svo sem vegna persónuverndar, friðhelgi einkalífs, öryggis ríkisins eða lögbundins starfs eftirlitsstofnana. Heimilt er í lögum að takmarka aðgang að vinnuskjölum enda sé ekki gengið lengra en þörf krefur til að varðveita eðlileg starfsskilyrði stjórnvalda. Um gögn sem lögbundin leynd hvílir yfir skulu liggja fyrir upplýsingar um ástæður leyndar og takmörkun leyndartíma.

16. gr.

Frelsi fjölmiðla. (Nýtt.)

Frelsi fjölmiðla, ritstjórnarlegt sjálfstæði þeirra og gegnsætt eignarhald skal tryggja með lögum. Vernd blaðamanna, heimildarmanna og upplýstrara skal tryggja í lögum. Óheimilt er að rjúfa nafnleynd án samþykkis þess sem veitir upplýsingar nema við meðferð sakamáls og samkvæmt dómsúrskurði.

17. gr.

Frelsi menningar og mennta. (Nýtt.)

Tryggja skal með lögum frelsi vísinda, fræða og lista.

18. gr. 1. mgr.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Eignarrétturinn er friðhelgur. Engan má skylda til að láta af hendi eign sína nema almenningsþörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.

Með lögum má takmarka rétt erlendra aðila til að eiga fasteignaréttindi eða hlut í atvinnufyrirtæki hér á landi.

Allir eru frjálssir skoðana sinna og sannfæringar.

Hver maður á rétt á að láta í ljós hugsanir sínar, en ábyrgjast verður hann þær fyrir dómi. Ritskoðun og aðrar sambærilegar tálmanir á tjáningarfrelsi má aldrei í lög leiða.

Tjáningarfrelsi má aðeins setja skorður með lögum í þágu allsherjarreglu eða öryggis ríkisins, til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra, enda teljist þær nauðsynlegar og samrýmist lýðræðishefðum.

73. gr. 3. mgr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Eignarrétturinn er friðhelgur. Engan má skylda til að láta af hendi eign sína nema almenningsþörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.

Með lögum má takmarka rétt erlendra aðila til að eiga fasteignaréttindi eða hlut í atvinnufyrirtæki hér á landi.

Allir eru frjálssir skoðana sinna og sannfæringar.

Hver maður á rétt á að láta í ljós hugsanir sínar, en ábyrgjast verður hann þær fyrir dómi. Ritskoðun og aðrar sambærilegar tálmanir á tjáningarfrelsi má aldrei í lög leiða.

Tjáningarfrelsi má aðeins setja skorður með lögum í þágu allsherjarreglu eða öryggis ríkisins, til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra, enda teljist þær nauðsynlegar og samrýmist lýðræðishefðum.

14. gr. 4. mgr.

(Skoðana- og tjáningarfrelsi, nú 73. gr.)

14. gr. 3. mgr.

(Skoðana og tjáningarfrelsi, 73. gr. og nýtt)

Öllum er frjálst að leita, taka við og miðla upplýsingum. Upplýsingar og gögn í vörslu stjórnvalda skulu vera aðgengileg almenningi.

13. gr. 3. mgr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Eignarrétturinn er friðhelgur. Engan má skylda til að láta af hendi eign sína nema almenningsþörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.

Með lögum má takmarka rétt erlendra aðila til að eiga fasteignaréttindi eða hlut í atvinnufyrirtæki hér á landi.

Allir eru frjálssir skoðana sinna og sannfæringar.

Hver maður á rétt á að láta í ljós hugsanir sínar, en ábyrgjast verður hann þær fyrir dómi. Ritskoðun og aðrar sambærilegar tálmanir á tjáningarfrelsi má aldrei í lög leiða.

Tjáningarfrelsi má aðeins setja skorður með lögum í þágu allsherjarreglu eða öryggis ríkisins, til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra, enda teljist þær nauðsynlegar og samrýmist lýðræðishefðum.

15. gr.

(Fjölmiðlafrelsi, 73. gr. og nýtt)

Öllum er frjálst að leita, nýta og miðla upplýsingum. Með lögum skal kveðið á um nafnleynd og vernd heimildarmanna og starfsemi sjálfstæðra fjölmiðla að öðru leyti tryggð. Upplýsingar og gögn í vörslu hins opinbera skulu vera aðgengileg almenningi.

Réttindum samkvæmt þessari grein má setja skorður með lögum í þágu allsherjarreglu eða öryggis ríkisins, til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra, enda teljist þær nauðsynlegar og samrýmist lýðræðishefðum.

17. gr. 4. mgr.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Trúfrelsi. (Nú 64. gr. 2. mgr. en breytt.)

Öllum skal tryggður réttur til trúar og lífsskoðunar, þar með talinn rétturinn til að breyta um trú eða sannfæringu og standa

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Öllum er frjálst að standa utan trúfélaga. Enginn er skyldur til að inna af hendi persónuleg gjöld til trúfélags sem hann á ekki aðild. Nú er maður utan trúfélaga og greiðir hann þá til Háskóla Íslands gjöld þau sem honum hefði ella borið að greiða til trúfélags síns. Breyta má þessu með lögum.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

(Trúfrelsi, nú 64. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)

Öllum er frjálst að standa utan trúfélaga. Enginn er skyldur til að inna af hendi persónuleg gjöld til trúfélags sem hann á ekki aðild

Hugmyndir stjórnlaganefndar

(Trúfrelsi, nú 64. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)

Öllum er frjálst að standa utan trúfélaga og enginn skal skyldur til að greiða félagi gjöld sem hann er ekki aðili að.

18. gr. 2. mgr. <i>Trúfrelsi. (Nú 63. gr.)</i>	63. gr.	13. gr. 1. mgr. <i>(Trúfrelsi, nú 63. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)</i>	17. gr. 1. mgr. <i>(Trúfrelsi, nú 63. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)</i>
Öllum er frjálst að iðka trú, einslega eða í samfélagi með öðrum, opinberlega eða á einkavettvangi.	Allir eiga rétt á að stofna trúfélög og iðka trú sína í samræmi við sannfæringu hvers og eins. Þó má ekki kenna eða fremja neitt sem er gagnstætt góðu siðferði eða allsherjarreglu.	Allir eiga rétt á að stofna trúfélög og iðka trú sína í samræmi við sannfæringu hvers og eins. Þó má ekki kenna eða fremja neitt sem er gagnstætt góðu siðferði eða allsherjarreglu.	Allir eiga rétt á að iðka trú eða lífsskoðun einir eða í félagi við aðra en ekki má þó kenna neitt eða fremja sem er gagnstætt góðu siðferði eða allsherjarreglu.
18. gr. 3. mgr. <i>Trúfrelsi. (Nú 64. gr., 1. mgr., en breytt.)</i>	64. gr. 1. mgr.	13. gr. 2. mgr. <i>(Trúfrelsi, nú 64. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)</i>	17. gr. 2. mgr. <i>(Trúfrelsi, nú 64. gr. Flyst úr VI. kafla um þjóðkirkjuna)</i>
Frelsi til að rækja trú eða sannfæringu skal einungis háð þeim takmörkunum, sem lög mæla fyrir um og nauðsyn ber til í lýðræðislegu þjóðfélagi.	Enginn má neins í missa af borgaralegum og þjóðlegum réttindum fyrir sakir trúarbragða sinna, né heldur má nokkur fyrir þá sök skorast undan almennri þegnskyldu.	Enginn má neins í missa af borgaralegum og þjóðlegum réttindum fyrir sakir trúarbragða sinna, né heldur má nokkur fyrir þá sök skorast undan almennri þegnskyldu.	Enginn má neins í missa af borgaralegum og þjóðlegum réttindum fyrir sakir trúarbragða sinna, né heldur má nokkur fyrir þá sök skorast undan almennri þegnskyldu.
19. gr. 1. mgr. <i>Kirkjuskipan.</i>	62. gr.	17. gr. 3. mgr. <i>(Trúfrelsi, nú 63. gr. og 1. og 2. mgr. 64. gr. og nýtt)</i>	
Í lögum má kveða á um kirkjuskipan ríkisins.	Hin evangelíska lúterska kirkja skal vera þjóðkirkja á Íslandi, og skal ríkisvaldið að því leyti styðja hana og vernda. Breyta má þessu með lögum.	Evangélíska lúterska kirkjan er þjóðkirkja á Íslandi en ríkið skal þó styðja og vernda öll lögleg trúfélög.	
19. gr. 2. mgr. <i>Kirkjuskipan. (Nú 79. gr., 2. mgr.)</i>	79. gr. 2. mgr.	47. gr. <i>(Þjóðaratkvæðagreiðsla um kirkjuskipan, nú 2. mgr. 79. gr.)</i>	95. gr. <i>(Atkvæðagreiðsla um þjóðkirkjuna, nú 2. mgr. 79. gr. og nýtt)</i>
Nú samþykkir Alþingi breytingu á kirkjuskipan ríkisins og skal þá leggja það mál undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar.	Nú samþykkir Alþingi breytingu á kirkjuskipan ríkisins samkvæmt 62. gr. og skal þá leggja það mál undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar, og skal atkvæðagreiðslan vera leytnileg.	Nú samþykkir Alþingi breytingu á lögum um stöðu evangelísku lútersku kirkjunnar sem þjóðkirkju og skal þá leggja þau undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar.	Samþykki Alþingi lög um að breyta stöðu evangelísku lútersku kirkjunnar sem þjóðkirkju skulu þau lögð undir þjóðaratkvæði til samþykktar eða synjunar.
20. gr. <i>Félagafrelsi. (Nú 74. gr., 1. og 2. mgr.)</i>	74. gr. 1. mgr. 2. mgr. <i>(Fallið brott.)</i>	15. gr. 1. mgr. 2. mgr. <i>(Féлага- og fundafrelsi, nú 74. gr.)</i>	16. gr. 1. mgr. 2. mgr. <i>(Féлага- og fundafrelsi, nú 74. gr.)</i>
Öllum skal tryggður réttur til að stofna félög í löglegum tilgangi, þar með talin stjórnmalafélög og stéttarfélög, án þess að sækja um leyfi til þess. Félag má ekki leysa upp með ráðstöfun stjórnvalds.	Rétt eiga menn á að stofna félög í sérhverjum löglegum tilgangi, þar með talin stjórnmalafélög og stéttarfélög, án þess að sækja um leyfi til þess. Félag má ekki leysa upp með ráðstöfun stjórnvalds. Banna má þó um sinn starfsemi félags sem er talið hafa ólöglegan tilgang, en höfða verður þá án ástæðulausrar tafar mál gegn því til að fá því slitið með dómi.	Rétt eiga menn á að stofna félög í sérhverjum löglegum tilgangi, þar með talin stjórnmalafélög og stéttarfélög, án þess að sækja um leyfi til þess. Félag má ekki leysa upp með ráðstöfun stjórnvalds. Banna má þó um sinn starfsemi félags sem er talið hafa ólöglegan tilgang, en höfða verður þá án ástæðulausrar tafar mál gegn því til að fá því slitið með dómi.	Rétt eiga menn á að stofna félög í sérhverjum löglegum tilgangi, þar með talin stjórnmalafélög og stéttarfélög, án þess að sækja um leyfi til þess. Félag má ekki leysa upp með ráðstöfun stjórnvalds. Banna má þó um sinn starfsemi félags sem er talið hafa ólöglegan tilgang, en höfða verður þá án ástæðulausrar tafar mál gegn því til að fá því slitið með dómi.
Engan má skylda til aðildar að félagi. Með lögum má þó kveða á um slíka skyldu ef það er nauðsynlegt til að félag geti sinnt lögmæltu hlutverki vegna almannahagsmuna eða réttinda	Engan má skylda til aðildar að félagi. Með lögum má þó kveða á um slíka skyldu ef það er nauðsynlegt til að félag geti sinnt lögmæltu hlutverki vegna almannahagsmuna eða réttinda	Engan má skylda til aðildar að félagi. Með lögum má þó kveða á um slíka skyldu ef það er nauðsynlegt til að félag geti sinnt lögmæltu hlutverki vegna almannahagsmuna eða réttinda	Engan má skylda til aðildar að félagi. Með lögum má þó kveða á um slíka skyldu ef það er nauðsynlegt til að félag geti sinnt lögmæltu hlutverki vegna almannahagsmuna eða réttinda
21. gr. <i>Fundafrelsi. (Nú 74. gr., 3. mgr.)</i>	74. gr. 3. mgr.	15. gr. 3. mgr. <i>(Féлага- og fundafrelsi, nú 74. gr.)</i>	16. gr. 3. mgr. <i>(Féлага- og fundafrelsi, nú 74. gr.)</i>
Öllum skal tryggður réttur til að safnast saman án sérstaks leyfis, svo sem til fundahalda og mótmæla. Réttur þessi skal ekki háður öðrum takmörkunum en þeim sem lög mæla fyrir um og nauðsyn ber til í lýðræðislegu þjóðfélagi.	Rétt eiga menn á að safnast saman vopnlausir. Lögreglunni er heimilt að vera við almennar samkomur. Banna má mannfundi undir berum himni ef uggvænt þykir að af þeim leiði óspektir.	Rétt eiga menn á að safnast saman vopnlausir. Lögreglunni er heimilt að vera við almennar samkomur. Banna má mannfundi undir berum himni ef uggvænt þykir að af þeim leiði óspektir.	Rétt eiga menn á að safnast saman vopnlausir. Lögreglunni er heimilt að vera við almennar samkomur. Banna má mannfundi undir berum himni ef uggvænt þykir að af þeim leiði óspektir.
22. gr. <i>Félagsleg réttindi. (Nú 76. gr., 1. mgr. og nýtt.)</i>	76. gr. 1. mgr.	17. gr. 1. mgr. <i>(Réttur til aðstoðar, nú 76. gr. 1. mgr. og nýtt)</i>	19. gr. 1. mgr. <i>(Réttur til aðstoðar, nú 76. gr. 1. mgr. og nýtt)</i>
Öllum skal með lögum tryggður réttur til lífsviðurværis og félagslegs öryggis.	Öllum, sem þess þurfa, skal tryggður í lögum réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika.	Öllum, sem þess þurfa, skal tryggður í lögum réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika.	Öllum, sem þess þurfa, skal tryggður í lögum réttur til aðstoðar vegna sjúkleika, örorku, elli, atvinnuleysis, örbirgðar og sambærilegra atvika.
23. gr. <i>Heilbrigðisþjónusta. (Nýtt.)</i>			

Frumvarp stjórnlagaráðs

Allir eiga rétt til að njóta andlegrar og líkamlegrar heilsu að hæsta marki sem unnt er.

Öllum skal með lögum tryggður réttur til aðgengilegrar, víðeigandi og fullnægjandi heilbrigðisþjónustu.

24. gr.

Menntun. (Nú 76. gr., 2. mgr. og nýtt.)

Öllum skal tryggður í lögum réttur til almennrar menntunar og fræðslu við sitt hæfi.

Öllum þeim, sem skólaskylda nær til, skal standa til boða menntun án endurgjalds.

Menntun skal miða að alhliða þroska hvers og eins, gagnrýnni hugsun og vitund um mannréttindi, lýðræðisleg réttindi og

25. gr.

Atvinnufrelsi. (Nú 75. gr. og nýtt.)

Öllum er frjálst að stunda þá atvinnu sem þeir kjósa. Þessu frelsi má þó setja skorður með lögum ef almannahagsmunir krefjast. Í lögum skal kveða á um rétt til mannsæmandi vinnuskilyrða, svo sem hvíldar, orlofs og frítíma. Öllum skal tryggður réttur til sanngjarnna launa og til að semja um starfskjör og önnur réttindi

26. gr. 1. mgr.

Dvalarréttur og ferðafrelsi. (Nú 66. gr., 4. mgr.)

Allir skulu ráða búsetu sinni og vera frjálsir ferða sinna með þeim takmörkunum sem eru settar með lögum.

26. gr. 2. mgr.

Dvalarréttur og ferðafrelsi. (Nú 66. gr., 3. mgr.)

Engum verður meinað að hverfa úr landi nema með ákvörðun dómstóla. Stöðva má þó brottför manns úr landi með lögmætri handtöku.

26. gr. 3. mgr.

Dvalarréttur og ferðafrelsi. (Nýtt.)

Með lögum skal kveða á um rétt flóttamanna og hælisleitenda til réttlátrar og skjótrar málsmeðferðar.

27. gr.

Frelsissvipting. (Nú 67. gr.)

Engan má svipta frelsi nema samkvæmt heimild í lögum. Hver sá sem hefur verið sviptur frelsi á rétt á að fá að vita tafarlaust um ástæður þess.

Hvern þann sem er handtekinn vegna gruns um refsiverða háttsemi skal án undandrátta leiða fyrir dómara. Sé hann ekki jafnskjótt látinn laus skal dómari, áður en sólarhringur er liðinn, ákveða með rökstuddum úrskurði hvort hann skuli sæta gæsluvarðhaldi. Gæsluvarðhaldi má aðeins beita fyrir sök sem fangelsisvist liggur við. Með lögum skal tryggja rétt þess sem sætir gæsluvarðhaldi til að skjóta úrskurði um það til æðra dóms. Maður skal aldrei sæta gæsluvarðhaldi lengur en nauðsyn krefur.

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Öllum skal tryggður í lögum réttur til almennrar menntunar og fræðslu við sitt hæfi.

Öllum er frjálst að stunda þá atvinnu sem þeir kjósa. Þessu frelsi má þó setja skorður með lögum, enda krefjist almannahagsmunir í lögum skal kveða á um rétt manna til að semja um starfskjör sín og önnur réttindi tengd vinnu.

Allir, sem dveljast löglega í landinu, skulu ráða búsetu sinni og vera frjálsir ferða sinna með þeim takmörkunum sem eru settar með lögum.

Engum verður meinað að hverfa úr landi nema með ákvörðun dómara. Stöðva má þó brottför manns úr landi með lögmætri handtöku.

Engan má svipta frelsi nema samkvæmt heimild í lögum. Hver sá sem hefur verið sviptur frelsi á rétt á að fá að vita tafarlaust um ástæður þess.

Hvern þann sem er handtekinn vegna gruns um refsiverða háttsemi skal án undandrátta leiða fyrir dómara. Sé hann ekki jafnskjótt látinn laus skal dómari, áður en sólarhringur er liðinn, ákveða með rökstuddum úrskurði hvort hann skuli sæta gæsluvarðhaldi. Gæsluvarðhaldi má aðeins beita fyrir sök sem þyngrri refsing liggur við en fésekt eða varðhald. Með lögum skal tryggja rétt þess sem sætir gæsluvarðhaldi til að skjóta úrskurði um það til æðra dóms. Maður skal aldrei sæta gæsluvarðhaldi lengur en nauðsyn krefur, en telji dómari fært að láta hann lausan gegn tryggingu skal ákveða í dómúrskurði hver hún eigi að vera.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

17. gr. 2. mgr. 1. málsl.

Réttur til ... menntunar og vernd barna, nú 76. gr. 2. mgr. og nýtt)
Öllum skal tryggður í lögum réttur til almennrar menntunar og fræðslu við sitt hæfi.

Öllum er frjálst að stunda þá atvinnu sem þeir kjósa. Þessu frelsi má þó setja skorður með lögum, enda krefjist almannahagsmunir í lögum skal kveða á um rétt manna til að semja um starfskjör sín og önnur réttindi tengd vinnu.

Allir, sem dveljast löglega í landinu, skulu ráða búsetu sinni og vera frjálsir ferða sinna með þeim takmörkunum sem eru settar með lögum.

Íslenskum ríkisborgara verður ekki meinað að koma til landsins né verður honum vísað úr landi. Með lögum skal skipað rétti útlendinga til að koma til landsins og dveljast hér, svo og fyrir hverjar sakir sé hægt að vísa þeim úr landi.

Engan má svipta frelsi nema samkvæmt heimild í lögum. Hver sá sem hefur verið sviptur frelsi á rétt á að fá að vita tafarlaust um ástæður þess. Hvern þann sem er handtekinn vegna gruns um refsiverða háttsemi skal án undandrátta leiða fyrir dómara. Sé hann ekki jafnskjótt látinn laus skal dómari, áður en sólarhringur er liðinn, ákveða með rökstuddum úrskurði hvort hann skuli sæta gæsluvarðhaldi. Gæsluvarðhaldi má aðeins beita fyrir sök sem þyngrri refsing liggur við en fésekt eða varðhald. Með lögum skal tryggja rétt þess sem sætir gæsluvarðhaldi til að skjóta úrskurði um það til æðra dóms. Maður skal aldrei sæta gæsluvarðhaldi lengur en nauðsyn krefur, en telji dómari fært að láta hann lausan gegn tryggingu skal ákveða í dómúrskurði hver hún eigi að vera.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

19. gr. 2. mgr.

Réttur til ... menntunar og vernd barna, nú 76. gr. 2. mgr. og nýtt)
Öllum skal tryggður í lögum réttur til almennrar menntunar og fræðslu við sitt hæfi.

Öllum er frjálst að stunda þá atvinnu sem þeir kjósa. Þessu frelsi má þó setja skorður með lögum, enda krefjist almannahagsmunir í lögum skal kveða á um rétt manna til að semja um starfskjör sín og önnur réttindi tengd vinnu.

Allir, sem dveljast löglega í landinu, skulu ráða búsetu sinni og vera frjálsir ferða sinna með þeim takmörkunum sem eru settar með lögum.

Engum verður meinað að hverfa úr landi nema með ákvörðun dómara. Stöðva má þó brottför manns úr landi með lögmætri handtöku.

Engan má svipta frelsi nema samkvæmt heimild í lögum. Hver sá sem hefur verið sviptur frelsi á rétt á að fá að vita tafarlaust um ástæður þess.

Hvern þann sem er handtekinn vegna gruns um refsiverða háttsemi skal án undandrátta leiða fyrir dómara. Sé hann ekki jafnskjótt látinn laus skal dómari, áður en sólarhringur er liðinn, ákveða með rökstuddum úrskurði hvort hann skuli sæta gæsluvarðhaldi. Gæsluvarðhaldi má aðeins beita fyrir sök sem þyngrri refsing liggur við en fésekt eða varðhald. Með lögum skal tryggja rétt þess sem sætir gæsluvarðhaldi til að skjóta úrskurði um það til æðra dóms. Maður skal aldrei sæta gæsluvarðhaldi lengur en nauðsyn krefur, en telji dómari fært að láta hann lausan gegn tryggingu skal ákveða í dómúrskurði hver hún eigi að vera.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Hver sá sem af öðrum ástæðum en í tengslum við sakamál er sviptur frelsi á rétt á að dómstóll kveði á um lögmati þess svo fljótt sem verða má. Reynist frelsissvipting ólögmat skal hann Hafi maður verið sviptur frelsi að ósekju skal hann eiga rétt til skaðabóta.

28. gr.

Réttlát málsmeðferð. (Nú 70. gr.)

Öllum ber réttur til að fá úrlausn um réttindi sín og skyldur eða um ákæru á hendur sér um refsiverða háttsemi með réttlátri málsmeðferð innan hæfilegs tíma fyrir óháðum og óhlutdrægum dómstól. Dómþing skal háð í heyranda hljóði nema dómari ákveði annað lögum samkvæmt til að gæta allsherjarreglu, öryggis ríkisins eða hagsmuna málsaðila og vitna. Hver sá sem er borinn sökum um refsiverða háttsemi skal talinn saklaus þar til sekt hans hefur verið sönnuð.

29. gr. 1. mgr.

Bann við ómannúðlegri meðferð. (Nú 69. gr., 2. mgr.)

Í lögum má aldrei mæla fyrir um dauðarefsingu.

29. gr. 2. mgr. 3. mgr.

Bann við ómannúðlegri meðferð. (Nú 68. gr.)

Engan má beita pyndingum né annarri ómannúðlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu. Nauðungarvinnu skal engum gert að leysa af hendi.

30. gr.

Bann við afturvirkni refsingar. (Nú 69. gr., 1. mgr.)

Engum verður gert að sæta refsingu nema hann hafi gerst sekur um háttsemi sem var refsiverð samkvæmt lögum þegar hún átti sér stað, eða má fullkomlega jafna til þeirrar háttsemi. Viðurlög mega ekki verða þyngri en þá voru leyfð í lögum.

31. gr.

Bann við herskyldu. (Nýtt.)

Herskyldu má aldrei í lög leiða.

32. gr.

Menningarverðmæti. (Nýtt.)

Dýrmætar þjóðareignir sem heyra til íslenskum menningararfi, svo sem þjóðminjar og fornhandrit, má hvorki eyðileggja né afhenda til varanlegrar eignar eða afnota, selja eða veðsetja.

33. gr.

Náttúra Íslands og umhverfi. (Nýtt.)

Náttúra Íslands er undirstaða lífs í landinu. Öllum ber að virða hana og vernda.

Öllum skal með lögum tryggður réttur á heilnæmu umhverfi, fersku vatni, ómenguðu andrúmslofti og óspilltri náttúru. Í því felst að fjölbreytni lífs og lands sé viðhaldið og náttúruminjar, óbyggð viðerni, gróður og jarðvegur njóti verndar. Fyrri spjöll Nýtingu náttúrugæða skal haga þannig að þau skerðist sem minnst til langframa og réttur náttúrunnar og komandi kynslóða. Með lögum skal tryggja rétt almennings til að fara um landið í lögmatum tilgangi með virðingu fyrir náttúru og umhverfi.

34. gr.

Náttúruauðlindir. (Nýtt.)

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Hver sá sem er af öðrum ástæðum sviptur frelsi á rétt á að dómstóll kveði á um lögmati þess svo fljótt sem verða má. Reynist frelsissvipting ólögmat skal hann þegar látinn laus. Hafi maður verið sviptur frelsi að ósekju skal hann eiga rétt til skaðabóta.

70. gr.

Öllum ber réttur til að fá úrlausn um réttindi sín og skyldur eða um ákæru á hendur sér um refsiverða háttsemi með réttlátri málsmeðferð innan hæfilegs tíma fyrir óháðum og hlutdrægum dómstóli. Dómþing skal háð í heyranda hljóði nema dómari ákveði annað lögum samkvæmt til að gæta velsæmis, allsherjarreglu, öryggis ríkisins eða hagsmuna málsaðila. Hver sá sem er borinn sökum um refsiverða háttsemi skal talinn saklaus þar til sekt hans hefur verið sönnuð.

69. gr. 1. mgr.

Í lögum má aldrei mæla fyrir um dauðarefsingu.

68. gr.

Engan má beita pyndingum né annarri ómannúðlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu. Nauðungarvinnu skal engum gert að leysa af hendi.

69. gr. 1. mgr.

Engum verður gert að sæta refsingu nema hann hafi gerst sekur um háttsemi sem var refsiverð samkvæmt lögum á þeim tíma þegar hún átti sér stað eða má fullkomlega jafna til slíkrar háttsemi. Viðurlög mega ekki verða þyngri en heimiluð voru í lögum þá er háttsemin átti sér stað.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Hafi maður verið sviptur frelsi að ósekju skal hann eiga rétt til skaðabóta.

11. gr.

(Réttlát málsmeðferð fyrir dómi, nú 70. gr.)

Öllum ber réttur til að fá úrlausn um réttindi sín og skyldur eða um ákæru á hendur sér um refsiverða háttsemi með réttlátri málsmeðferð innan hæfilegs tíma fyrir óháðum og hlutdrægum dómstóli. Dómþing skal háð í heyranda hljóði nema dómari ákveði annað lögum samkvæmt til að gæta velsæmis, allsherjarreglu, öryggis ríkisins eða hagsmuna málsaðila. Hver sá sem er borinn sökum um refsiverða háttsemi skal talinn saklaus þar til sekt hans hefur verið sönnuð.

9. gr. 3. mgr.

(Bann við pyndingum og nauðungarvinnu, nú 68. gr.)

Í lögum má aldrei mæla fyrir um dauðarefsingu.

9. gr. 1. mgr. 2. mgr.

(Bann við pyndingum og nauðungarvinnu, nú 68. gr.)

Engan má beita pyndingum né annarri ómannúðlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu. Nauðungarvinnu skal engum gert að leysa af hendi.

10. gr.

(Bann við refsingu án lagaheimildar, nú 69. gr.)

Engum verður gert að sæta refsingu nema hann hafi gerst sekur um háttsemi sem var refsiverð samkvæmt lögum á þeim tíma þegar hún átti sér stað eða má fullkomlega jafna til slíkrar háttsemi. Viðurlög mega ekki verða þyngri en heimiluð voru í lögum þá er háttsemin átti sér stað.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Hver sá sem er af öðrum ástæðum sviptur frelsi á rétt á að dómstóll kveði á um lögmati þess svo fljótt sem verða má. Reynist frelsissvipting ólögmat skal hann þegar látinn laus. Hafi maður verið sviptur frelsi að ósekju skal hann eiga rétt til skaðabóta.

11. gr.

(Réttlát málsmeðferð fyrir dómi, nú 70. gr.)

Öllum ber réttur til að fá úrlausn um réttindi sín og skyldur eða um ákæru á hendur sér um refsiverða háttsemi með réttlátri málsmeðferð innan hæfilegs tíma fyrir óháðum og óhlutdrægum dómstóli. Dómþing skal háð í heyranda hljóði nema dómari ákveði annað lögum samkvæmt til að gæta velsæmis, allsherjarreglu, öryggis ríkisins eða hagsmuna málsaðila. Hver sá sem er borinn sökum um refsiverða háttsemi skal talinn saklaus þar til sekt hans hefur verið sönnuð.

9. gr. 3. mgr.

(Bann við pyndingum og nauðungarvinnu, nú 68. gr.)

Í lögum má aldrei mæla fyrir um dauðarefsingu.

9. gr. 1. mgr. 2. mgr.

(Bann við pyndingum og nauðungarvinnu, nú 68. gr.)

Engan má beita pyndingum né annarri ómannúðlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu. Nauðungarvinnu skal engum gert að leysa af hendi.

10. gr.

(Bann við refsingu án lagaheimildar, nú 69. gr.)

Engum verður gert að sæta refsingu nema hann hafi gerst sekur um háttsemi sem var refsiverð samkvæmt lögum á þeim tíma þegar hún átti sér stað eða má fullkomlega jafna til slíkrar háttsemi. Viðurlög mega ekki verða þyngri en heimiluð voru í lögum þá er háttsemin átti sér stað.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Auðlindir í náttúru Íslands, sem ekki eru í einkaeigu, eru sameiginleg og ævarandi eign þjóðarinnar. Enginn getur fengið auðlindirnar, eða réttindi tengd þeim, til eignar eða varanlegra afnota og aldrei má selja þær eða veðsetja.

Til auðlinda í þjóðareign teljast náttúrugæði, svo sem nytjastofnar, aðrar auðlindir hafs og hafsbotns innan íslenskrar lögsögu og uppsprettur vatns- og virkjunarréttinda, jarðhita- og námaréttinda. Með lögum má kveða á um þjóðareign á auðlindum undir tiltekinni dýpt frá yfirborði jarðar. Við nýtingu auðlindanna skal hafa sjálfbæra þróun og almannahag að leiðarljósi. Stjórnvöld bera, ásamt þeim sem nýta auðlindirnar, ábyrgð á vernd þeirra. Stjórnvöld geta á grundvelli laga veitt leyfi til afnota eða hagnýtingar auðlinda eða annarra takmarkaðra almannagæða, gegn fullu gjaldi og til tekens hóflegs tíma í senn. Slík leyfi skal veita á jafnræðisgrundvelli og þau leiða aldrei til eignarréttar eða óafturkallanlegs forræðis yfir auðlindunum.

35. gr.

Upplýsingar um umhverfi og málsaðild. (Nýtt.)

Stjórnvöldum ber að upplýsa almenning um ástand umhverfis og náttúru og áhrif framkvæmda þar á. Stjórnvöld og aðrir skulu upplýsa um aðsteðjandi náttúruvá, svo sem umhverfismengun. Með lögum skal tryggja almenningi aðgang að undirbúningi ákvarðana sem hafa áhrif á umhverfi og náttúru, svo og heimild til að leita til hlutlausra úrskurðaraðila. Við töku ákvarðana um náttúru Íslands og umhverfi skulu stjórnvöld byggja á meginreglum umhverfisréttar.

36. gr.

Dýravernd. (Nýtt.)

Með lögum skal kveðið á um vernd dýra gegn illri meðferð og dýrategunda í útrýmingarhættu.

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Auðlindir náttúru Íslands eru þjóðareign sem ber að nýta á sjálfbæran hátt til hagsbóta landsmönnum öllum. Ríkið hefur eftirlit með meðferð og nýtingu auðlinda í umboði þjóðarinnar og getur heimt gjald fyrir heimildir sem veittar eru til hagnýtingar. Heimildir til að nýta náttúruauðlindir, sem ekki eru háðar einkaeignarétti, skulu aldrei leiða til eignarréttar eða

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Auðlindir náttúru Íslands eru þjóðareign sem ber að nýta á sjálfbæran hátt til hagsbóta landsmönnum öllum. Ríkið hefur eftirlit með meðferð og nýtingu auðlinda í umboði þjóðarinnar og getur heimt gjald fyrir heimildir sem veittar eru til hagnýtingar. Heimildir til að nýta náttúruauðlindir, sem ekki eru háðar einkaeignarétti, skulu aldrei leiða til eignarréttar eða

20. gr. 2. mgr.

(Umhverfi, nýtt)

Réttur almennings til upplýsinga um ástand umhverfis og áhrif framkvæmda á það, svo og kostur á þátttöku í undirbúningi ákvarðana sem áhrif hafa á umhverfið, skal tryggður í lögum.

21. gr. 2. mgr.

(Umhverfi, nýtt)

Réttur almennings til upplýsinga um ástand umhverfis og áhrif framkvæmda, svo og kostur á þátttöku í undirbúningi ákvarðana sem áhrif hafa á umhverfið, skal tryggður í lögum.

21. gr.

(Þjóðréttarsamningar um mannréttindi, nýtt)

Öllum handhöfum ríkisvalds ber að virða reglur um mannréttindi, sem bindandi eru fyrir ríkið að þjóðarétti, og tryggja framkvæmd þeirra og virkni eftir því sem samræmist hlutverki þeirra að lögum og valdmörkum.

22. gr.

(Þjóðréttarsamningar um mannréttindi, nýtt)

Öllum handhöfum ríkisvalds ber að virða reglur um mannréttindi, sem bindandi eru fyrir ríkið að þjóðarétti, og tryggja framkvæmd þeirra og virkni eftir því sem samræmist hlutverki þeirra að lögum og valdmörkum. [Mannréttindareglur alþjóðlegra mannréttindasamninga njóta stjórnarskrárverndar þegar þær eru þjóðréttarlega skuldbindandi fyrir íslenska ríkið.]

III. KAFLI

Alþingi.

37. gr.

Hlutverk. (Nýtt.)

Alþingi fer með löggjafarvald og fjárstjórnarvald ríkisins og hefur eftirlit með framkvæmdarvaldinu svo sem nánar er mælt fyrir um í stjórnarskrá þessari og öðrum lögum.

38. gr.

Friðhelgi. (Nú 36. gr.)

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

39. gr.

Alþingiskosningar. (Nú 31. gr. en gjörbreytt)

Á Alþingi eiga sæti 63 þjóðkjörnir þingmenn, kosnir leynilegri kosningu til fjögurra ára.

IV. KAFLI

36. gr.

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

III. KAFLI

31. gr.

Á Alþingi eiga sæti 63 þjóðkjörnir þingmenn, kosnir leynilegri hlutbundinni kosningu til fjögurra ára.

IV. KAFLI ALÞINGI

32. gr.

(Hlutverk, nýtt)

Alþingi fer með löggjafarvald og fjárstjórnarvald ríkisins og hefur eftirlit með framkvæmdarvaldinu eftir því sem nánar er mælt fyrir um í stjórnarskrá þessari og öðrum lögum.

35. gr.

(Friðhelgi, nú 36. gr.)

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

III. KAFLI KOSNINGAR TIL ALÞINGIS OG ALÞINGISMENN

22. gr.

(Þingmannafjöldi og kjördæmaskipan, nú 31. gr.)

Á Alþingi eiga sæti 63 þjóðkjörnir þingmenn, kosnir leynilegri hlutbundinni kosningu til fjögurra ára.

V. KAFLI STÖRF ALÞINGIS

60. gr.

(Friðhelgi Alþingis, nú 36. gr.)

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

IV. KAFLI ALÞINGISKOSNINGAR OG ALÞINGISMENN

50. gr.

(Þingmannafjöldi og kjördæmaskipan, nú 31. gr. og nýtt)

Á Alþingi eiga sæti 60 þjóðkjörnir þingmenn kosnir leynilegri kosningu.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Atkvæði kjósenda alls staðar á landinu vega jafnt.

Heimilt er að skipta landinu upp í kjördæmi. Þau skulu flest vera átta.

Samtök frambjóðenda bjóða fram lista, kjördæmislista eða landslista eða hvort tveggja. Frambjóðendur mega bjóða sig fram samtímis á landslista og einum kjördæmislista sömu samtaka.

Kjósandi velur með persónukjöri frambjóðendur af listum í sínu kjördæmi eða af landslistum, eða hvort tveggja. Honum er og heimilt að merkja í stað þess við einn kjördæmislista eða einn landslista, og hefur hann þá valið alla frambjóðendur listans jafnt. Heimilt er að mæla fyrir um í lögum að valið sé einskorðað við kjördæmislista eða landslista sömu samtaka.

Þingsættum skal úthluta til samtaka frambjóðenda þannig að hver þeirra fái þingmannatölu í sem fyllstu samræmi við heildaratkvæðatölu.

Í lögum skal mælt fyrir um hvernig þingsættum skuli úthlutað til frambjóðenda út frá atkvæðastyrk þeirra.

Í lögum má mæla fyrir um að tiltekinn fjöldi þingsæta sé bundinn einstökum kjördæmum, þó ekki fleiri en 30 alls. Tala kjósenda á kjörskrá að baki hverju bundnu sæti skal ekki vera lægri en meðaltalið miðað við öll 63 þingsætin.

Í kosningalögum skal mælt fyrir um hvernig stuðla skuli að sem jöfnustu hlutfalli kvenna og karla á Alþingi.

Breytingar á kjördæmamörkum, tilhögun á úthlutun þingsæta og reglum um framboð, sem fyrir er mælt í lögum, verða aðeins gerðar með samþykki 2/3 hluta atkvæða á Alþingi. Slíkar breytingar má ekki gera ef minna en sex mánuðir eru til kosninga, og gildistaka þeirra skal frestast ef boðað er til kosninga innan sex mánaða frá staðfestingu þeirra.

40. gr.

Kjörtímabil. (Nú 45. gr.)

Reglugæslur alþingiskosningar skulu fara fram eigi síðar en við lok kjörtímabils.

Kjörtímabil er fjögur ár.

Upphaf og lok kjörtímabils miðast við sama vikudag í mánuði, talið frá mánaðamótum.

41. gr.

Kosningarréttur. (Nú 33. gr.)

Kosningarrétt við kosningar til Alþingis hafa allir sem eru 18 ára eða eldri þegar kosning fer fram og hafa íslenskan ríkisborgararétt. Lögheimili á Íslandi, þegar kosning fer fram, er einnig skilyrði kosningarréttar, nema undantekningar frá þeirri reglu verði ákveðnar í lögum um kosningar til Alþingis. Nánari reglur um alþingiskosningar skulu settar í lögum.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Kjördæmi skulu vera fæst sex en flest sjö. Mörk þeirra skulu ákveðin í lögum, en þó er heimilt að fela landskjörstjórn að ákveða kjördæmamörk í Reykjavík og nágrenni.

Í hverju kjördæmi skulu vera minnst sex kjördæmissæti sem úthluta skal á grundvelli kosningaúrslita í kjördæminu. Fjöldi þingsæta í hverju kjördæmi skal að öðru leyti ákveðinn í lögum, Öðrum þingsættum en kjördæmissættum skal ráðstafa í kjördæmi og úthluta þeim til jöfnunar milli stjórn málasamtaka þannig að hver samtök fái þingmannatölu í sem fyllstu samræmi við heildaratkvæðatölu sína. Þau stjórn málasamtök koma þó ein til álitu við úthlutun jöfnunarsæta sem hlotið hafa minnst fimm af hundraði af gildum atkvæðum á landinu öllu.

Ef kjósendur á kjörskrá að baki hverju þingsæti, að meðtöldum jöfnunarsættum, eru eftir alþingiskosningar helmingi færri í einu kjördæmi en einhverju öðru kjördæmi skal landskjörstjórn breyta fjölda þingsæta í kjördæmum í því skyni að draga úr þeim mun. Setja skal nánari fyrirmæli um þetta í lög.

Breytingar á kjördæmamörkum og tilhögun á úthlutun þingsæta, sem fyrir er mælt í lögum, verða aðeins gerðar með samþykki 2/3 atkvæða á Alþingi.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Kjördæmi skulu vera fæst sex en flest sjö. Mörk þeirra skulu ákveðin í lögum, en þó er heimilt að fela landskjörstjórn að ákveða kjördæmamörk í Reykjavík og nágrenni. Í hverju kjördæmi skulu vera minnst sex kjördæmissæti sem úthluta skal á grundvelli kosningaúrslita í kjördæminu. Fjöldi þingsæta í hverju kjördæmi skal að öðru leyti ákveðinn í lögum, sbr. þó 5.

Öðrum þingsættum en kjördæmissættum skal ráðstafa í kjördæmi og úthluta þeim til jöfnunar milli stjórn málasamtaka þannig að hver samtök fái þingmannatölu í sem fyllstu samræmi við heildaratkvæðatölu sína. Þau stjórn málasamtök koma þó ein til álitu við úthlutun jöfnunarsæta sem hlotið hafa minnst fimm af hundraði af gildum atkvæðum á landinu öllu.

Ef kjósendur á kjörskrá að baki hverju þingsæti, að meðtöldum jöfnunarsættum, eru eftir alþingiskosningar helmingi færri í einu kjördæmi en einhverju öðru kjördæmi skal landskjörstjórn breyta fjölda þingsæta í kjördæmum í því skyni að draga úr þeim mun. Setja skal nánari fyrirmæli um þetta í lög.

Breytingar á kjördæmamörkum og tilhögun á úthlutun þingsæta, sem fyrir er mælt í lögum, verða aðeins gerðar með samþykki 2/3 atkvæða á Alþingi.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

30 þingmenn skulu kosnir til sex ára í senn í hlutbundinni kosningu um land allt í einu lagi. Við kosningu skal kjósenda vara heimilt að kjósa hvort heldur lista stjórn málasamtaka eða einstaka frambjóðendur. Framboðslisti skal hafa minnst 1500 meðmælendur en mest 3000.

30 þingmenn skulu kosnir til fjögurra ára í senn í kjördæmum sem hér segir:

[Gert er ráð fyrir um 12 einmennings- eða tvímenningskjördæmum samkvæmt nánari ákvörðun Stjórnlagabings eða Alþingi taki um þetta ákvörðun með auknum meirihluta.]

Vægi atkvæða við landskjör svo og kosningu innan hvers kjördæmis skal vera jafnt.

Nánari reglur um kosningar til Alþingis, þ. á m. aukakosningar í kjördæmi, fyrirkomulag kosninga og kjördæmamörk, skulu settar með lögum.

Frumvarp stjórnlagaráðs	Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands	Hugmyndir stjórnlaganefndar	Hugmyndir stjórnlaganefndar
42. gr. 1. mgr. 2. mgr. <i>Kjörgengi. (Nú 34. gr.)</i>	34. gr.	24. gr. <i>(Úrskurður um kjör, nú 34. gr.)</i>	53. gr. <i>(Kjörgengi, nú 34. gr.)</i>
Kjörgengur við kosningar til Alþingis er hver sá ríkisborgari sem kosningarrétt á til þeirra og hefur óflekkað mannorð. Hæstaréttardómarar eru þó ekki kjörgengir.	Kjörgengur við kosningar til Alþingis er hver sá ríkisborgari sem kosningarrétt á til þeirra og hefur óflekkað mannorð. Hæstaréttardómarar eru þó ekki kjörgengir.	Kjörgengur við kosningar til Alþingis er hver sá ríkisborgari sem kosningarrétt á til þeirra og hefur óflekkað mannorð. Hæstaréttardómarar eru þó ekki kjörgengir.	Kjörgengur við kosningar til Alþingis er hver sá ríkisborgari sem kosningarrétt á til þeirra og hefur óflekkað mannorð. Hæstaréttardómarar eru þó ekki kjörgengir.
42. gr. 3. mgr. <i>Kjörgengi.</i>	50. gr.	31. gr. <i>(Missir kjörgengis, nú 50. gr.)</i>	59. gr. <i>(Missir kjörgengis, nú 50. gr.)</i>
Glati alþingismaður kjörgengi missir hann þann rétt sem þingkosningin veitti honum. Varamaður tekur þá sæti hans á	Nú glatar alþingismaður kjörgengi, og missir hann þá rétt þann, er þingkosningin hafði veitt honum.	Nú glatar alþingismaður kjörgengi, og missir hann þá rétt þann, er þingkosningin hafði veitt honum.	Nú glatar alþingismaður kjörgengi og missir hann þá rétt þann er þingkosningin hafði veitt honum.
43. gr. <i>Gildi kosninga. (Nú 46. gr., en gjörbreytt.)</i>	46. gr.	26. gr. <i>(Kjörgengi, nú 46. gr.)</i>	54. gr. <i>(Úrskurður um kjör, nú 46. gr.)</i>
Alþingi kys landskjörstjórn til þess að úrskurða um gildi forsetakosningar, kosninga til Alþingis svo og þjóðaratkvæðagreiðslna.	Alþingi sker sjálft úr, hvort þingmenn þess séu löglega kosnir, svo og úr því, hvort þingmaður hafi misst kjörgengi.	Alþingi sker sjálft úr, hvort þingmenn þess séu löglega kosnir, svo og úr því, hvort þingmaður hafi misst kjörgengi.	Alþingi sker sjálft úr, hvort alþingismenn séu löglega kosnir, svo og úr því, hvort þingmaður hafi misst kjörgengi. Úrskurði Alþingis er heimilt að skjóta til Hæstaréttar Íslands eftir því sem nánar er mælt fyrir um í lögum.
Landskjörstjórn gefur út kjörbréf forseta og alþingismanna og úrskurðar hvort þingmaður hafi misst kjörgengi. Um störf landskjörstjórnar fer eftir nánari fyrirætlum í lögum. Úrskurðum landskjörstjórnar má skjóta til dómstóla.			
44. gr. <i>Starfstími. (Nú 35. gr. og nýtt.)</i>	35. gr.	33. gr. <i>(Starfstími, nú 35. gr. og nýtt)</i>	61. gr. <i>(Starfstími, nú 35. gr. og nýtt)</i>
Alþingi kemur saman eigi síðar en tveimur vikum eftir hverjar alþingiskosningar.	Reglulegt Alþingi skal koma saman ár hvert hinn fyrsta dag októbermánaðar eða næsta virkan dag ef helgidagur er og stendur til jafnlengdar næsta árs hafi kjörtímabil alþingismanna ekki áður runnið út eða þing verið rofið. Samkomudegi reglulegs Alþingis má breyta með lögum.	Alþingi skal koma saman eigi síðar en tveimur vikum eftir alþingiskosningar.	Alþingi skal koma saman eigi síðar en tveimur vikum eftir hverjar alþingiskosningar. Í lögum skal kveðið á um samkomudag reglulegs Alþingis og skiptingu starfstíma þess í löggjafarþing.
Í lögum skal kveðið á um samkomudag reglulegs Alþingis og skiptingu starfstíma þess í löggjafarþing.		Starfstíma Alþingis á hverju kjörtímabili skal skipta í löggjafarþing. Alþingi skal koma saman ár hvert á reglulegu löggjafarþingi sem hefst hinn fyrsta dag októbermánaðar eða næsta virkan dag ef helgidagur er og stendur til jafnlengdar næsta árs hafi kjörtímabilið ekki áður runnið út eða þing verið rofið. Með lögum skal nánar kveðið á um starfstíma Alþingis og reglubundin þinghlé.	
45. gr. <i>Samkomustaður. (Nú 37. gr.)</i>	37. gr.	34. gr. <i>(Samkomustaður, nú 37. gr. og nýtt)</i>	62. gr. <i>(Samkomustaður, nú 37. gr.)</i>
Alþingi kemur að jafnaði saman í Reykjavík en getur þó ákveðið að koma saman á öðrum stað.	Samkomustaður Alþingis er jafnaðarlega í Reykjavík. Þegar sérstaklega er ástætt, getur forseti lýðveldisins skipað fyrir um, að Alþingi skuli koma saman á öðrum stað á Íslandi.	Samkomustaður Alþingis er jafnaðarlega í Reykjavík, en Alþingi getur ákveðið þegar sérstaklega er ástætt að koma saman á öðrum stað á Íslandi.	Samkomustaður Alþingis er jafnaðarlega í Reykjavík, en Alþingi getur ákveðið að koma saman á öðrum stað á Íslandi.
46. gr. <i>Þingsetning. (Nú 22. gr.)</i>	22. gr.	74. gr. <i>(Setning Alþingis, 22. gr. og nýtt. 23. gr. er felld niður)</i>	42. gr. <i>(Setning Alþingis, nú 22. gr. með breytingum)</i>
Forseti Íslands stefnir saman Alþingi að loknum alþingiskosningum og setur reglulegt Alþingi ár hvert.	Forseti lýðveldisins stefnir saman Alþingi eigi síðar en tíu vikum eftir almennar alþingiskosningar. Forsetinn setur reglulegt Alþingi ár hvert.	Forseti Íslands stefnir saman Alþingi að loknum alþingiskosningum og setur reglulegt Alþingi ár hvert. Forseti skal einnig stefna saman og setja Alþingi að tillögu forseta þess.	Forseti Íslands stefnir saman Alþingi að loknum alþingiskosningum og setur reglulegt Alþingi ár hvert. Forseti skal einnig stefna saman og setja Alþingi að tillögu forseta þess
Forseti stefnir einnig saman og setur Alþingi að tillögu forseta þess eða 1/3 hluta þingmanna.			
	23. gr.		
	Forseti lýðveldisins getur frestað fundum Alþingis tiltekinn tíma, þó ekki lengur en tvær vikur og ekki nema einu sinni á ári. Alþingi getur þó veitt forseta samþykki til afbrigða frá þessum. Hafi Alþingi verið frestað getur forseti lýðveldisins eigi að síður kvatt Alþingi saman til funda ef nauðsyn ber til. Forseta er það og skylt ef ósk berst um það frá meiri hluta alþingismanna.		
47. gr. <i>Eiðstafur. (Nú 47. gr.)</i>	47. gr.	27. gr. <i>(Drengskaparheit, nú 47. gr.)</i>	55. gr. <i>(Drengskaparheit, nú 47. gr.)</i>
Sérhver nýr alþingismaður undirritar eiðstaf að stjórnarskránni þegar kosning hans hefur verið tekin gild.	Sérhver nýr þingmaður skal vinna drengskaparheit að stjórnarskránni, þegar er kosning hans hefur verið tekin gild.	Sérhver nýr þingmaður skal vinna drengskaparheit að stjórnarskránni, þegar er kosning hans hefur verið tekin gild.	Sérhver nýr þingmaður skal vinna drengskaparheit að stjórnarskránni þegar er kosning hans hefur verið tekin gild.
48. gr. <i>Sjálftæði alþingismanna. (Nú 48. gr.)</i>	48. gr.	28. gr. <i>(Sjálftæði í starfi, nú 48. gr.)</i>	56. gr. <i>(Sjálftæði í starfi, nú 48. gr.)</i>

Frumvarp stjórnlagaráðs

Alþingismenn eru eingöngu bundnir við sannfæringu sína, en ekki við nein fyrirmæli frá öðrum.

49. gr.

Friðhelgi alþingismanna. (Nú 49. gr.)

Ekki má setja alþingismann í gæsluvarðhald eða höfða sakamál á hendur honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp.

Alþingismaður verður ekki krafinn reikningssskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

Alþingismanni er heimilt að afsala sér friðhelgi.

50. gr.

Hagsmunaskráning og vanhæfi. (Nýtt.)

Alþingismanni er óheimilt að taka þátt í meðferð þingmáls sem varðar sérstaka og verulega hagsmuni hans eða honum nákominnna. Um hæfi þingmanna skal mælt fyrir í lögum. Vanhæfi þingmanns hefur ekki áhrif á gildi settra laga.

Í lögum skal kveðið á um skyldu alþingismanna til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni sína.

51. gr.

Styrkir til frambjóðenda og samtaka þeirra. (Nýtt.)

Í lögum skal kveðið á um starfsemi stjórnmalasamtaka, svo og um fjármál frambjóðenda í því skyni að halda kostnaði í hófi, tryggja gegnsæi og takmarka auglýsingar í kosningabaráttu. Upplýsingar um framlög yfir ákveðinni lágmarksupphæð skulu birtar jafnóðum samkvæmt nánari fyrirmælum í lögum.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Alþingismenn eru eingöngu bundnir við sannfæringu sína og eigi við neinar reglur frá kjósendum sínum.

49. gr.

Meðan Alþingi er að störfum má ekki setja neinn alþingismann í gæsluvarðhald eða höfða mál á móti honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp.

Enginn alþingismaður verður krafinn reikningssskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

52. gr.

Alþingi starfar í einni málstofu.

52. gr.

Þingforseti. (52. gr. og nýtt.)

Alþingi kýs sér forseta með 2/3 hlutum atkvæða í upphafi hvers kjörtímabils. Sitji forseti ekki út kjörtímabil skal sami háttur hafður á við kosningu nýs forseta.

Forseti stýrir störfum Alþingis. Hann ber ábyrgð á rekstri þingsins og hefur æðsta vald í stjórnslu þess. Með forseta starfa varaforsetar sem eru staðgenglar hans og mynda ásamt honum forsætisnefnd. Um kosningu þeirra skal mælt fyrir í lögum. Forseti Alþingis lætur af almennum þingstörfum og hefur ekki atkvæðisrétt. Varamaður hans tekur sæti á þingi á meðan hann gegnir embættinu.

53. gr.

Þingsköp. (Nú 53. gr.)

Þingsköp Alþingis skulu sett með lögum.

54. gr.

Þingnefndir. (Nýtt.)

Alþingi kýs fastanefndir til að fjalla um þingmál.

Um störf þingnefnda skal mælt fyrir í lögum.

55. gr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Alþingismenn eru eingöngu bundnir við sannfæringu sína og eigi við neinar reglur frá kjósendum sínum.

30. gr.

(Friðhelgi, nú 49. gr.)

Ekki má setja alþingismann í gæsluvarðhald eða höfða sakamál á hendur honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp.

Enginn alþingismaður verður krafinn reikningssskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

29. gr.

(Sérstakt hæfi, nýtt)

Þingmanni er óheimilt að taka þátt í meðferð þingmáls sem varðar sérstaka hagsmuni hans eða honum nákominnna. Í lögum skal kveðið á um skyldu þingmanna til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni sína.

38. gr. 1. mgr.

(Ein málstofa og opnir fundir, nú 32. gr.)

Alþingi starfar í einni málstofu.

36. gr.

(Forseti Alþingis, nú 52. gr. og nýtt)

Alþingi kýs sér forseta með 2/3 hluta atkvæða í upphafi hvers kjörtímabils og stýrir hann störfum þess. Forseti ber ábyrgð á rekstri Alþingis og hefur æðsta vald í stjórnslu þess.

39. gr.

(Þingsköp, nú 58. gr.)

Þingsköp Alþingis skulu sett með lögum.

37. gr.

(Fastanefndir þingsins, nýtt)

Með forseta Alþingis starfa varaforsetar og mynda ásamt honum forsætisnefnd.

Alþingi kýs fjárlaganefnd, eftirlits- og stjórnskipunarnefnd og utanríkismálanefnd og aðrar fastanefndir til þess að fjalla um þingmál. Um störf þeirra skal mælt fyrir í lögum.

38. gr. 2. mgr. 3. mgr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Alþingismenn eru eingöngu bundnir við sannfæringu sína og eigi við neinar reglur frá kjósendum sínum.

58. gr.

(Friðhelgi, nú 49. gr.)

Ekki má setja alþingismann í gæsluvarðhald eða höfða sakamál á hendur honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp.

Enginn alþingismaður verður krafinn reikningssskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

57. gr.

(Sérstakt hæfi, nýtt)

Þingmanni er óheimilt að taka þátt í meðferð þingmáls sem varðar sérstaka hagsmuni hans eða honum nákominnna. Um hæfi þingmanna skal mælt fyrir um í lögum, en brot skal þó eigi hafa áhrif á gildi settra laga. Í lögum skal einnig kveðið á um skyldu þingmanna til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni

51. gr.

(Styrkir til stjórnmalasamtaka, nýtt)

Upplýsingar um styrki til stjórnmalasamtaka sem bjóða fram í Alþingiskosningum skulu vera aðgengilegar almenningi.

63. gr. 1. mgr.

(Ein málstofa nú 32. gr.)

Alþingi starfar í einni málstofu.

64. gr.

(Yfirstjórn Alþingis, nýtt nú 52. gr.)

Alþingi kýs sér forseta með 2/3 hluta atkvæða á Alþingi og stýrir hann störfum þess. Forseti ber ábyrgð á rekstri Alþingis og hefur æðsta vald í stjórnslu þess. Með forseta Alþingis starfa varaforsetar og mynda ásamt honum forsætisnefnd.

63. gr. 2. mgr. 3. mgr.

(Þingsköp, nú 58. gr. og nýtt)

Þingsköp Alþingis skulu sett með lögum.

Forseta Alþingis skal skylt að boða til þingfundar ef um það berst ósk frá forseta Íslands eða meirihluta þingmanna.

65. gr.

(Fastanefndir Alþingis, nýtt)

Alþingi kýs fjárlaganefnd, eftirlits- og stjórnskipunarnefnd, utanríkismálanefnd og aðrar fastanefndir til þess að fjalla um þingmál. Um störf þeirra skal mælt fyrir í lögum.

69. gr.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Opnir fundir. (Nú 57. gr.)

Fundir Alþingis eru haldnir í heyranda hljóði.

Þingnefnd getur ákveðið að fundur hennar sé opinn almenningi.

56. gr. 1. mgr.

Flutningur þingmála. (Nú 38. gr.)

Alþingismenn hafa rétt til að flytja frumvörp til laga, tillögur til ályktana og önnur þingmál.

56. gr. 2. mgr.

Flutningur þingmála. (Nú 55. gr., en breytt)

Ráðherrar geta lagt fyrir Alþingi frumvörp til laga og tillögur til ályktana sem ríkisstjórn hefur samþykkt.

57. gr.

Meðferð lagafrumvarpa. (Nú 44. gr. og nýtt)

Frumvörp alþingismanna og ríkisstjórnar eru tekin til athugunar og meðferðar í þingnefndum áður en þau eru rædd á Alþingi. Sama á við um þingmál að tillögu ljósenda.

Mat á áhrifum lagasetningar skal fylgja frumvörpum samkvæmt nánari ákvæðum í lögum.

Lagafrumvarp má ekki samþykkja fyrr en eftir minnst tvær umræður á Alþingi.

Frumvörp sem hafa ekki hlotið lokaafgreiðslu falla niður við lok kjörtímabils.

58. gr.

Meðferð þingsályktunartillagna og annarra þingmála.

(Nýtt, sbr. þó 44. gr.)

Þingsályktunartillögur ríkisstjórnar eru teknar til athugunar og meðferðar í þingnefndum áður en þær eru ræddar á Alþingi.

Tillögu til þingsályktunar má ekki samþykkja fyrr en eftir tvær umræður á Alþingi.

Tillögur til þingsályktana sem hafa ekki hlotið lokaafgreiðslu falla niður við lok löggjafarþings.

Tillögur um þingrof eða vantraust á ráðherra eru ræddar og afgreiddar við eina umræðu.

Að öðru leyti skal kveðið á um meðferð þingmála í lögum.

59. gr.

Ályktunarbærni. (Nú 53. gr.)

Alþingi getur því aðeins gert samþykkt um mál að meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslu.

60. gr. 1. mgr.

Staðfesting laga. (Nú 26. gr. og nýtt)

Þegar Alþingi hefur samþykkt frumvarp undirritað forseti Alþingis það og leggur innan tveggja vikna fyrir forseta Íslands til staðfestingar, og veitir undirskrift hans því lagagildi.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Fundir Alþingis skulu haldnir í heyranda hljóði. Þó getur forseti eða svo margir þingmenn, sem til er tekið í þingskópum, krafist, að öllum utanþingsmönnum sé vísað burt, og sker þá þingfundur úr, hvort ræða skuli málið í heyranda hljóði eða fyrir luktum dyrum.

Rétt til að flytja frumvörp til laga og tillögur til ályktana hafa alþingismenn og ráðherrar.

Eigi má Alþingi taka við neinu málefni nema einhver þingmanna eða ráðherra flytji það.

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi.

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi.

Eigi getur Alþingi gert samþykkt um mál nema meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslu.

26. gr. 1. málsl.

Ef Alþingi hefur samþykkt lagafrumvarp, skal það lagt fyrir forseta lýðveldisins til staðfestingar eigi síðar en tveim vikum eftir að það var samþykkt, og veitir staðfestingin því lagagildi. ...

Hugmyndir stjórnlaganefndar

(Ein málstofa og opnir fundir, nú 32. og 57. gr. og nýtt)

Fundir Alþingis skulu haldnir í heyranda hljóði. Þó getur forseti lagt til eða þingmaður óskað þess, þegar ríkar ástæður eru til, að öllum utanþingsmönnum sé vísað á braut og sker þá þingið úr því hvort svo skuli gert og umræður fara fram í heyranda hljóði eða fyrir luktum dyrum.

Þingnefnd getur ákveðið að fundur hennar sé opinn almenningi.

40. gr.

(Frumkvæðisréttur, nú 38. gr. og 55. gr.)

Alþingismenn hafa rétt til að flytja frumvörp til laga, tillögur til ályktana og önnur mál.

42. gr.

(Meðferð þingmála, nú 44. gr. og nýtt)

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi.

EKKI er þingsályktunartillaga samþykkt til fullnaðar fyrr en hún hefur verið rædd við tvær umræður. Tillögur um vantraust á ríkisstjórn eða ráðherra, tillögur um skipun sjálfstæðra rannsóknarnefnda, svo og tillögur fastanefnda skulu þó ræddar þingmál, sem hafa ekki hlotið lokaafgreiðslu, falla niður við lok kjörtímabils.

Eigi getur Alþingi gert samþykkt um mál nema meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslu.

77. gr. 1. mgr.

(Staðfesting laga og málskotsréttur forseta, nú 26. gr. og nýtt)

Ef Alþingi hefur samþykkt lagafrumvarp, skal það lagt fyrir forseta Íslands til staðfestingar eigi síðar en tveim vikum eftir að það var samþykkt, og veitir staðfestingin því lagagildi.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

(Fundir Alþingis, nú 57. gr.)

Fundir Alþingis skulu haldnir í heyranda hljóði. Þó getur forseti eða svo margir þingmenn sem til er tekið í þingskópum krafist að öllum utanþingsmönnum sé vísað burt og sker þá þingfundur úr hvort ræða skuli málið í heyranda hljóði eða fyrir luktum dyrum.

Þingnefnd getur ákveðið að fundur hennar sé opinn almenningi.

66. gr.

(Frumkvæðisréttur, nú 38. gr.)

Alþingismenn hafa rétt til að flytja frumvörp til laga, tillögur til ályktana eða önnur þingmál.

68. gr.

(Meðferð þingmála, nú 44. gr.)

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi. Sama á við um heimild til fullgildingar þjóðréttarsamnings sem kallar á breytingu á lögum eða er að öðrum ástæðum mikilvægur. Að öðru leyti skal kveðið á um meðferð þingmála í lögum.

Frumvarp stjórnlagaráðs	Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands	Hugmyndir stjórnlaganefndar	Hugmyndir stjórnlaganefndar VIII. KAFLI ÞJÓÐARATKVÆÐAGREIÐSLUR
60. gr. 2. mgr. <i>Staðfesting laga. (Nú 26. gr. og nýtt.)</i>	26. gr. 2. málsl. 3. málsl.	77. gr. 2. mgr. 3. mgr. 4. mgr. <i>(Staðfesting laga og málskotsréttur forseta, nú 26. gr. og nýtt)</i>	93. gr. <i>(Staðfesting laga og málskotsréttur forseta, nú 26. gr. og nýtt)</i>
Forseti Íslands getur ákvæðið innan viku frá móttöku frumvarps að synja því staðfestingar. Skal sú ákvörðun vera rökstudd og tilkynnt forseta Alþingis. Frumvarpið fær þá engu að síður lagagildi, en innan þriggja mánaða skal bera löginn undir þjóðaratkvæði til samþykktar eða synjunar. Einfaldur meirihluti ræður hvort löginn halda gildi sínu. Atkvæðagreiðsla fer þó ekki fram felli Alþingi löginn úr gildi innan fimm daga frá synjun forseta. Um framkvæmd þjóðaratkvæðagreiðslu skal að öðru leyti mælt fyrir í lögum.	Nú synjar forseti lagafrumvarpi staðfestingar, og fær það þó engu að síður lagagildi, en leggja skal það þá svo fljótt sem kostur er undir atkvæði allra kosningarbærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar með leynilegri atkvæðagreiðslu. Löginn falla úr gildi, ef samþykktis er synjað, en ella halda þau gildi sínu.	Forseti getur, án tillögu frá ráðherra, ákvæðið innan þriggja daga frá því að frumvarp er lagt fyrir hann að synja því staðfestingar. Skal sú ákvörðun vera rökstudd og tilkynnt til forseta Alþingis. Frumvarpið fær þó engu að síður lagagildi, en leggja skal löginn innan þriggja mánaða undir atkvæði allra kosningarbærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar, nema Alþingi hafi áður fellt löginn úr gildi. Ef meirihluti gildir atkvæða greiðir atkvæði gegn lögnum, en þó minnst 30 af hundraði allra kjósenda á kjörskrá, falla þau úr gildi. Að öðrum kosti halda þau gildi sínu. Ákvæði 2. mgr. á ekki við um fjárlög, fjáráukalög og lög um skattamálefni og lög sem sett eru til að framfylgja þjóðréttarskuldbindingum. Um framkvæmd þjóðaratkvæðagreiðslu skal að öðru leyti mælt fyrir í lögum.	Innan þriggja daga frá því að lög frá Alþingi, eða ályktun Alþingis um heimild til að fullgilda þjóðaréttarsamning, hefur verið lögð fyrir forseta Íslands til staðfestingar, getur forseti synjað staðfestingar og skal þá boðað til þjóðaratkvæðagreiðslu til samþykktar eða synjunar. Felli Alþingi samþykkt sína úr gildi er forseta heimilt að afturkalla synjun sína. Forseti skal þó aldrei synja lögum staðfestingar sem nauðsynleg eru til að fullnægja skyldum ríkisins að þjóðarrétti eða fjárlögum.
61. gr. <i>Birting laga. (Nú 27. gr. með breytingum.)</i>	27. gr.	78. gr. <i>(Birting laga o.fl., nú 27. gr. með breytingum)</i>	45. gr. <i>(Birting laga o.fl., nú 27. gr. með breytingum)</i>
Birta skal lög stjórnvaldsfyrirmæli og þjóðréttarsamninga sem ríkið hefur fullgilt. Lögum og stjórnvaldsfyrirmælum má aldrei beita með fýngjandi hætti fyrr en eftir birtingu þeirra. Um birtingarhátt og gildistöku fer að landslögum.	Birta skal lög. Um birtingarháttu og framkvæmd laga fer að landslögum.	Birta skal lög, stjórnvaldsfyrirmæli og þjóðaréttarsamninga sem ríkið hefur fullgilt. Um birtingarháttu og gildistöku fer að landslögum.	Birta skal lög, stjórnvaldsfyrirmæli og þjóðaréttarsamninga sem ríkið hefur fullgilt. Um birtingarháttu og gildistöku fer að landslögum.
62. gr. 1. mgr. <i>Lögrétta. (Nýtt.)</i>	28. gr. <i>(Núgildandi 28. gr. felld brott.)</i>	79. gr. <i>(Bráðabirgðalög, nú 28. gr.)</i>	46. gr. <i>(Bráðabirgðalög, nú 28. gr. og nýtt)</i>
Alþingi kys í Lögréttu fimm menn til fimm ára.	Þegar brýna nauðsyn ber til, getur forsetinn gefið út bráðabirgðalög er Alþingi er ekki að störfum. Ekki mega þau þó ríða í bág við stjórnarskrána. Ætíð skulu þau lögð fyrir Alþingi þegar er það er saman komið á ný. Samþykki Alþingi ekki bráðabirgðalög, eða ljúki ekki afgreiðslu þeirra innan sex vikna frá því að þingið kom saman, falla þau úr Bráðabirgðafjárlög má ekki gefa út, ef Alþingi hefur samþykkt fjárlög fyrir fjárhagstímabilið.	Þegar brýna nauðsyn ber til, getur forsetinn gefið út bráðabirgðalög er Alþingi er ekki að störfum. Ekki mega þau þó ríða í bág við stjórnarskrána. Ætíð skulu þau lögð fyrir Alþingi þegar er það er saman komið á ný. Samþykki Alþingi ekki bráðabirgðalög, eða ljúki ekki afgreiðslu þeirra innan sex vikna frá því að þingið kom saman, falla þau úr Bráðabirgðafjárlög má ekki gefa út, ef Alþingi hefur samþykkt fjárlög fyrir fjárhagstímabilið.	Þegar brýna nauðsyn ber til, getur forsetinn gefið út bráðabirgðalög er Alþingi er ekki að störfum. Ekki mega þau þó ríða í bág við stjórnarskrána. Ætíð skulu þau lögð fyrir Alþingi þegar er það er saman komið á ný. Samþykki Alþingi ekki bráðabirgðalög, eða ljúki ekki afgreiðslu þeirra innan sex vikna frá því að þingið kom saman, falla þau úr Þrátt fyrir ákvæði þessarar greinar er heimilt að gefa út fjárlög til bráðabirgða ef Alþingi hefur ekki sett fjárlög við upphaf fjárhagstímabils. Slík lög skulu þegar í stað lögð fyrir Alþingi og halda gildi sínu þar til Alþingi hefur samþykkt fjárlög fyrir
62. gr. 2. mgr. 3. mgr. <i>Lögrétta. (Nýtt.)</i>	28. gr.	80. gr. 1. mgr. <i>(Stjórnlagaráð, nýtt)</i>	47. gr. 1. mgr. <i>(Stjórnlagaráð, nýtt)</i>
Þingnefnd eða 1/5 hluti alþingismanna getur óskað eftir álit Lögréttu um hvort frumvarp til laga samrýmist stjórnarskrá og þjóðréttarlegum skuldbindingum ríkisins. Ekki má afgreiða frumvarpið fyrr en álit Lögréttu liggur fyrir. Um störf Lögréttu skal mælt fyrir í lögum.		Forseti Íslands skipar í Stjórnlagaráð fimm menn til fjögurra ára með sérþekkingu á stjórnlögum, þar af einn án tillögu, einn að tillögu forseta Alþingis, einn að tillögu forsætisráðherra og tvo að tillögu forseta Hæstaréttar.	Forseti Íslands skipar í Stjórnlagaráð til fjögurra ára fimm menn með sérþekkingu á stjórnlögum, þar af einn án tillögu, einn að tillögu forseta Alþingis, einn að tillögu forsætisráðherra og tvo að tillögu forseta Hæstaréttar.
62. gr. 2. mgr. 3. mgr. <i>Lögrétta. (Nýtt.)</i>	28. gr.	44. gr. <i>(Álit Stjórnlagaráðs, nýtt)</i>	71. gr. <i>(Álit Stjórnlagaráðs, nýtt)</i>
Þingnefnd eða 1/5 hluti alþingismanna getur óskað eftir álit Lögréttu um hvort frumvarp til laga samrýmist stjórnarskrá og þjóðréttarlegum skuldbindingum ríkisins. Ekki má afgreiða frumvarpið fyrr en álit Lögréttu liggur fyrir. Um störf Lögréttu skal mælt fyrir í lögum.		Þriðjungur alþingismanna eða þingnefnd getur krafist þess að Alþingi óski eftir álit Stjórnlagaráðs um hvort frumvarp til laga samrýmist stjórnarskrá eða þjóðaréttarlegum skuldbindingum ríkisins.	Þriðjungur alþingismanna eða þingnefnd getur krafist þess að Alþingi óski eftir álit Stjórnlagaráðs um hvort frumvarp til laga samrýmist stjórnarskrá eða þjóðaréttarlegum skuldbindingum ríkisins.
		80. gr. 2. mgr.	47. gr. 2. mgr. <i>(Stjórnlagaráð, nýtt)</i>
			Forseti Íslands getur, án tillögu ráðherra, óskað eftir álit Stjórnlagaráðs um hvort samþykkt lög frá Alþingi samrýmist stjórnarskrá eða þjóðaréttarlegum skuldbindingum ríkisins og frestað staðfestingu eða synjun laganna þar til endanleg niðurstaða ráðsins liggur fyrir.
		80. gr. 3. mgr.	47. gr. 3. mgr.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Um störf Stjórnlagaráðs skal mælt fyrir í lögum.

Um störf Stjórnlagaráðs skal mælt fyrir í lögum.

63. gr.

55. gr.

79. gr.

Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd. (Nýtt.)

(Rannsókn á athöfnum ráðherra, nýtt)

(Rannsókn á athöfnum ráðherra, nýtt)

Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis kannar hvers kyns athafnir og ákvarðanir ráðherra eða stjórnýslu þeirra eftir því sem hún telur efni til. Nefndinni er skylt að hefja slíka könnun að kröfu þriðjungs þingmanna.

Eftirlits- og stjórnskipunarnefnd Alþingis kannar hvers kyns athafnir og ákvarðanir ráðherra eða stjórnýslu þeirra eftir því sem hún telur tilefni til. Skylt er nefndinni að hefja slíka athugun að kröfu þriðjungs þingmanna.

Eftirlits- og stjórnskipunarnefnd Alþingis kannar hvers kyns athafnir og ákvarðanir ráðherra eða stjórnýslu þeirra eftir því sem hún telur tilefni til. Skylt er nefndinni að hefja slíka athugun að kröfu þriðjungs þingmanna.

56. gr.

Þyki Alþingi ekki ástæða til að gera aðra ályktun um eitthvert mál getur það vísað því til ráðherra.

64. gr.

39. gr.

56. gr.

80. gr.

Rannsóknarnefndir. (Nú 39. gr. og nýtt.)

(Rannsóknarnefndir – breytt 39. gr. og nýtt)

(Rannsóknarnefndir, nú 39. gr. og nýtt)

Alþingi getur skipað nefndir til að rannsaka mikilvæg mál er almenning varða.

Alþingi getur skipað nefndir alþingismanna til að rannsaka mikilvæg mál, er almenning varða. Alþingi getur veitt nefndum þessum rétt til að heimita skýrslur, munnlegar og bréflugar, bæði af embættismönnum og einstökum mönnum.

Alþingi getur skipað nefndir til að rannsaka mikilvæg mál er almenning varða. Alþingi getur veitt nefndum þessum rétt til að heimita skýrslur, munnlegar og bréflugar, bæði af embættismönnum og einstökum mönnum. Nánari reglur um hlutverk og skipan rannsóknarnefnda skulu settar með lögum.

Alþingi getur skipað nefndir til að rannsaka mikilvæg mál er almenning varða. Alþingi getur veitt nefndum þessum rétt til að heimita skýrslur, munnlegar og bréflugar, bæði af embættismönnum og einstökum mönnum. Nánari reglur um hlutverk og skipan rannsóknarnefnda skulu settar með lögum.

Nánari reglur um hlutverk, rannsóknarheimildir og skipan rannsóknarnefnda skulu settar með lögum.

65. gr.

46. gr.

94. gr.

Málskot til þjóðarinnar. (Nýtt.)

(Þjóðarfrumkvæði, nýtt)

(Þjóðarfrumkvæði, nýtt)

Tíu af hundraði kjósenda geta krafist þjóðaratkvæðis um lög sem Alþingi hefur samþykkt. Kröfuna ber að leggja fram innan þriggja mánaða frá samþykkt laganna. Lögín falla úr gildi, ef kjósendur hafna þeim, en annars halda þau gildi sínu. Alþingi getur þó ákveðið að fella lögín úr gildi áður en til þjóðaratkvæðis kemur.

Alþingi skal láta fara fram þjóðaratkvæðagreiðslu um tiltekin lög eða málefni sem varða almannahag ef 15 af hundraði kjósenda krefjast þess. Atkvæðagreiðslan skal fara fram innan þriggja mánaða frá því að staðfest krafa um þjóðaratkvæðagreiðslu liggur fyrir. Niðurstaða þjóðaratkvæðagreiðslunnar er bindandi þegar hún fjallar um gildi tiltekinnna laga og meirihluti gildra atkvæða er fylgjandi tillögu sem borin er upp, þó minnst 30 af hundraði allra kjósenda á kjörskrá. Þó er ekki hægt að krefjast þjóðaratkvæðagreiðslu um fjárlög, fjáráaukalög, lög um skattamálefni og lög sem sett eru til að framfylgja Nánari reglur um málsmeðferð varðandi kröfu kjósenda og framkvæmd þjóðaratkvæðagreiðslu skulu settar með lögum.

Forseti er skylt að synja lögum eða ályktun Alþingis staðfestingar og skjóta máli til atkvæðis þjóðarinnar ef 15 af hundraði kjósenda á kjörskrá krefst þess. Forseti skal þó aldrei synja lögum staðfestingar sem nauðsynleg eru til að fullnægja skyldum ríkisins að þjóðarrétti eða fjárlögum.

Þjóðaratkvæðagreiðslan skal fara fram innan árs frá því að krafa kjósenda var lögð fram.

66. gr.

Þingmál að frumkvæði kjósenda. (Nýtt.)

Tveir af hundraði kjósenda geta lagt fram þingmál á Alþingi.

Tíu af hundraði kjósenda geta lagt frumvarp til laga fyrir Alþingi. Alþingi getur lagt fram gagnstillögu í formi annars frumvarps. Hafi frumvarp kjósenda ekki verið dregið til baka skal bera það undir þjóðaratkvæði svo og frumvarp Alþingis komi það fram. Alþingi getur ákveðið að þjóðaratkvæðagreiðslan skuli vera bindandi. Atkvæðagreiðsla um frumvarp að tillögu kjósenda skal fara fram innan tveggja ára frá því málið hefur verið afhent Alþingi.

67. gr.

45. gr.

97. gr.

Framkvæmd undirskriftasöfnunar og þjóðaratkvæðagreiðslu.

(Þjóðaratkvæðagreiðsla að kröfu þriðjungs þingmanna, nýtt)

(Framkvæmd þjóðaratkvæðagreiðslu, nýtt)

Mál sem lagt er í þjóðaratkvæðagreiðslu að kröfu eða frumkvæði kjósenda samkvæmt ákvæðum 65. og 66. gr. skal varða almannahag. Á grundvelli þeirra er hvorki hægt að krefjast atkvæðagreiðslu um fjárlög, fjáráaukalög, lög sem sett eru til að framfylgja þjóðréttarskuldbindingum né heldur um skattamálefni eða ríkisborgararétt. Þess skal gætt að frumvarp að tillögu kjósenda samrýmist stjórnarskrá. Rísi ágreiningur um hvort mál uppfylli framangreind skilyrði skera dómstólar þar úr.

Nú hefur Alþingi samþykkt lagafrumvarp og getur þá þriðjungur þingmanna ákveðið að leggja það undir atkvæði allra kosningabærra manna til samþykktar eða synjunar. Skulu þingmenn senda skriflegt erindi þessa efnis til forseta Alþingis innan þriggja daga frá því að frumvarpið var samþykkt.

Þjóðaratkvæðagreiðslur samkvæmt stjórnarskrá þessari skulu vera leynilegar og fara fram í síðasta lagi tveimur mánuðum eftir að tilefni varð til þeirra. Atkvæðisrétt í þjóðaratkvæðagreiðslu eiga allir þeir sem fullnægja skilyrðum kosningarréttar til Alþingis og skal meirihluti atkvæða ráða. Svo að lögum, ályktun eða frumvarpi Alþingis til stjórnskipunarlaga teljist synjað skal að lágmarki þriðjungur kjósenda hafa tekið þátt í atkvæðagreiðslu. Sömu þátttöku þarf svo að lög um breytingu á stöðu þjóðkirkjunnar verði samþykkt eða krafa Alþingis um að

Frumvarp stjórnlagaráðs

Í lögum skal kveðið á um framkvæmd málskots eða frumkvæðis kjósenda, svo sem um form og fyrirvar fyrir kröfunni, tímallengd til söfnunar undirskrifta og um fyrirkomulag þeirra, hverju megi til kosta við kynningu, hvernig afturkalla megi kröfuna að fengnum viðbrögðum Alþingis svo og um hvernig haga skuli

Stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Áður en fimm dagar eru liðnir frá því að erindi samkvæmt 1. mgr. kom fram getur Alþingi samþykkt með meirihluta atkvæða að frumvarpið verði fellt niður.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Í þjóðaratkvæðagreiðslunni ræður meirihluti atkvæða niðurstöðu, en þó þurfa minnst 30 af hundraði kjósenda á kjörskrá að hafna frumvarpinu til þess að það teljist fellt. Verði frumvarpið samþykkt í þjóðaratkvæðagreiðslu skal það staðfest af forseta Íslands innan þriggja daga og veitir staðfestingin því lagagildi.

Ákvæði þessarar greinar eiga ekki við um frumvörp til fjárlaga, fjáráukalaga, laga um skattamálefni, laga um ríkisborgararétt og laga sem sett eru til að framfylgja jóréttskuldbindingum.

68. gr.	42. gr.	50. gr.	74. gr.
<i>Frumvarp til fjárlaga. (Nú 42. gr.)</i>		<i>(Frumvarp til fjárlaga, nú 42. gr. og nýtt)</i>	<i>(Frumvarp til fjárlaga, nú 42. gr.)</i>
Fyrir hvert reglulegt Alþingi skal, þegar er það er saman komið, leggja frumvarp til fjárlaga fyrir það fjárhagsár, sem í hönd fer. Skal í frumvarpinu fólgin greinargerð um tekjur ríkisins og gjöld eftir því sem nánar er ákveðið í lögum.	Fyrir hvert reglulegt Alþingi skal, þegar er það er saman komið, leggja frumvarp til fjárlaga fyrir það fjárhagsár, sem í hönd fer, og skal í frumvarpinu fólgin greinargerð um tekjur ríkisins og gjöld.	Fyrir hvert reglulegt Alþingi skal, þegar er það er saman komið, leggja frumvarp til fjárlaga fyrir það fjárhagsár, sem í hönd fer, og skal í frumvarpinu fólgin greinargerð um tekjur ríkisins og gjöld eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Samhliða frumvarpi til fjárlaga skal leggja fyrir Alþingi endurskoðaðan ríkisreikning næstliðins árs.	Fyrir hvert reglulegt Alþingi skal, þegar er það er saman komið, leggja frumvarp til fjárlaga fyrir það fjárhagsár, sem í hönd fer, og skal í frumvarpinu fólgin greinargerð um tekjur ríkisins og gjöld eftir því sem nánar er ákveðið í lögum.
			75. gr.
			<i>(Gerð fjárlaga, nýtt)</i>
			Við gerð fjárlaga skal við það miðað að tekjur séu jafnar útgjöldum eða meiri yfir fimm ára tímabil. Lán teljast ekki til Fjárlög skulu ekki fela í sér meiri rekstrarhalla ríkissjóðs en sem nemur 3% af vegrri landsframleiðslu. Þegar nauðsyn ber til má víkja frá þessu skilyrði með samþykki forseta Íslands sem tekur ákvörðun án tillögu ráðherra.
69. gr.	41. gr.	49. gr.	73. gr.
<i>Greiðsluheimildir. (Nú 41. gr. og nýtt.)</i>		<i>(Greiðslur úr ríkissjóði, nú 41. gr. og nýtt)</i>	<i>(Greiðslur úr ríkissjóði, nú 41. gr.)</i>
Enga greiðslu má inna af hendi nema heimild sé til þess í fjárlögum.	Ekkert gjald má greiða af hendi, nema heimild sé til þess í fjárlögum eða fjáráukalögum.	Ekkert gjald má greiða af hendi, nema heimild sé til þess í fjárlögum eða fjáráukalögum. Fjármálaráðherra getur þó heimilað greiðslu án slíkrar heimildar til að fullnægja ófyrirséðri greiðsluskilyldu ríkisins eða almannahagsmunir krefjast þess og skal hann þá gera fjárlaganefnd Alþingis grein fyrir greiðslunni.	Ekkert gjald má greiða af hendi, nema heimild sé til þess í fjárlögum eða fjáráukalögum. Fjármálaráðherra getur þó heimilað greiðslu til að fullnægja greiðsluskilyldu ríkisins að lögum eða vegna aðkallandi almannahagsmuna og skal hann þá þegar í stað gera fjárlaganefnd Alþingis grein fyrir greiðslunni.
Að fengnu samþykki fjárlaganefndar Alþingis getur fjármálaráðherra þó innt greiðslu af hendi án slíkrar heimildar, til að mæta greiðsluskilyldu ríkisins vegna ófyrirséðra atvika eða ef almannahagsmunir krefjast þess. Leita skal heimildar fyrir slíkum greiðslum í fjáráukalögum.			
70. gr.		51. gr.	76. gr.
<i>Réttur fjárlaganefndar til upplýsinga. (Nýtt.)</i>		<i>(Upplýsingaréttur fjárlaganefndar, nýtt)</i>	<i>(Upplýsingaréttur fjárlaganefndar, nýtt)</i>
Fjárlaganefnd Alþingis getur krafið stofnanir ríkisins, ríkisfyrirtæki og þá aðra, sem fá framlög úr ríkissjóði, um upplýsingar sem tengjast ráðstöfun þess fjár.		Fjárlaganefnd Alþingis getur krafið stofnanir ríkisins, ríkisfyrirtæki og aðra sem fá framlög úr ríkissjóði um hvers kyns upplýsingar um fjárreiður þeirra.	Fjárlaganefnd Alþingis getur krafið stofnanir ríkisins, ríkisfyrirtæki og aðra sem fá framlög úr ríkissjóði um hvers kyns upplýsingar um fjárreiður þeirra.
71. gr. 1. mgr. 1. málsl.	77. gr. 1. mgr. 1. málsl.	19. gr.	20. gr.
<i>Skattar. (Nú 77. gr. 1. mgr. 1. málsl.)</i>		<i>(Skattamál og bann við afturvirkni, nú 77. gr.)</i>	<i>(Skattamál og bann við afturvirkni, nú 77. gr.)</i>
Skattamálu skal skipað með lögum.	Skattamálu skal skipað með lögum.	Skattamálu skal skipað með lögum. Ekki má fela stjórnvöldum ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann.	Skattamálu skal skipað með lögum. Ekki má fela stjórnvöldum ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann.
71. gr. 1. mgr. 2. málsl.	40. gr. 1. málsl.		
<i>Skattar. (Nú 40. gr. 1. málsl.)</i>			
Engan skatt má á leggja né breyta né taka af nema með lögum.	Engan skatt má á leggja né breyta né af taka nema með lögum.		
71. gr. 2. mgr.	77. gr. 1. mgr. 2. málsl.		
<i>Skattar. (Nú 77. gr. 1. mgr. 2. málsl.)</i>			

Frumvarp stjórnlagaráðs

Ekki má fela stjórnvöldum ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann. Enginn skattur verður lagður á nema heimild hafi verið fyrir honum í lögum þegar þau atvik urðu sem ráða skattskyldu.

72. gr.

Eignir og skuldbindingar ríkisins. (Nú 40. gr. 2. málsl. og nýtt.)
Ekki má taka lán eða undirgangast ábyrgðir sem skuldbinda ríkið nema með lögum.

Stjórnvöldum er óheimilt að ábyrgjast fjárhagslegar skuldbindingar einkaaðila. Með lögum má þó kveða á um slíka ríkisábyrgð vegna almannahagsmuna. Ekki má selja eða láta með öðru móti af hendi fasteignir ríkisins né afnotarétt þeirra nema samkvæmt heimild í lögum. Um ráðstöfun annarra eigna ríkisins fer að lögum.

73. gr.

Pingrof. (Nú 24. gr. en breytt.)

Forseti Íslands rýfur Alþingi að ályktun þess. Skal þá efnt til nýrra kosninga eigi fyrr en sex vikum og eigi síðar en níu vikum frá pingrofi. Alþingismenn halda umboði sínu til kjördags.

74. gr.

Ríkisendurskoðun. (Nú 43. gr. og nýtt.)

Alþingi kýs ríkisendurskoðanda til fimm ára. Hann skal vera sjálfstæður í störfum sínum. Hann endurskoðar fjárreiður ríkisins, stofnana þess og ríkisfyrirtækja í umboði Alþingis eftir því sem nánar er mælt fyrir um í lögum. Endurskoðaðan ríkisreikning næstliðins árs ásamt athugasemdum ríkisendurskoðanda skal leggja fyrir Alþingi til samþykktar samhliða frumvarpi til fjárlaga.

75. gr.

Umboðsmaður Alþingis. (Nýtt.)

Alþingi kýs umboðsmann Alþingis til fimm ára. Hann skal vera sjálfstæður í störfum sínum. Hann gætir að rétti borgaranna og hefur eftirlit með stjórnslu ríkis og sveitarfélaga. Hann gætir þess að jafnræði sé í heiðri haft í stjórnslunni og að hún fari að öðru leyti fram í samræmi við lög og vandaða stjórnsluhætti. Ákveði ráðherra eða annað stjórnvald að hlíta ekki sérstökum tilmælum umboðsmanns skal tilkynna forseta Alþingis um ákvörðunina. Um starfsemi umboðsmanns og hlutverk hans skal nánar mælt fyrir í lögum, þar á meðal um þingmeðferð fyrrgreindrar tilkynningar ráðherra eða annars stjórnvalds.

IV. KAFLI Forseti Íslands.

76. gr.

Embættisheiti og þjóðkjör. (Nú 3. gr. og nýtt.)

Forseti Íslands er þjóðhöfðingi lýðveldisins. Hann er þjóðkjörinn.

77. gr.

Kjörgengi. (Nú 4. gr.)

Kjörgengur til forseta er sérhver ríkisborgari sem fullnægir skilyrðum um kjörgengi til Alþingis og er orðinn 35 ára.

78. gr.

Forsetakjör. (Nú 5. gr. og nýtt.)

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Ekki má fela stjórnvöldum ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema hann. Enginn skattur verður lagður á nema heimild hafi verið fyrir honum í lögum þegar þau atvik urðu sem ráða skattskyldu.

40. gr. 2. málsl.

Ekki má heldur taka lán, er skuldbindi ríkið, né selja eða með öðru móti láta af hendi neina af fasteignum landsins né afnotarétt þeirra nema samkvæmt lagaheimild.

24. gr.

Forseti lýðveldisins getur rofið Alþingi, og skal þá stofnað til nýrra kosninga, áður en 45 dagar eru liðnir frá því er gert var kunnugt um þingrofið, enda komi Alþingi saman eigi síðar en tíu vikum eftir, að það var rofið. Alþingismenn skulu halda umboði

43. gr.

Endurskoðun á fjárreiðum ríkisins, stofnana þess og ríkisfyrirtækja skal fara fram á vegum Alþingis og í umboði þess eftir nánari fyrirmælum í lögum.

52. gr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Enginn skattur verður lagður á nema heimild hafi verið fyrir honum í lögum þegar þau atvik urðu sem ráða skattskyldu.

48. gr.

(Skattlagningarvald, nú 40. gr.)

Engan skatt má á leggja né breyta né af taka nema með lögum. Ekki má heldur taka lán, er skuldbindi ríkið, né selja eða með öðru móti láta af hendi neina af fasteignum landsins né afnotarétt þeirra nema samkvæmt lagaheimild.

75. gr.

(Pingrof, nú 24. gr.)

Forseti Íslands getur rofið Alþingi, að ósk þess, og skal þá stofnað til nýrra kosninga, áður en 45 dagar eru liðnir frá því er gert var kunnugt um þingrofið, enda komi Alþingi saman eigi síðar en tíu vikum eftir að það var rofið. Alþingismenn skulu halda umboði

52. gr.

(Ríkisendurskoðandi, nú 43. gr. og nýtt)

Alþingi kýs ríkisendurskoðanda til fimm ára í senn og fer hann með endurskoðun á fjárreiðum ríkisins, stofnana þess og ríkisfyrirtækja í umboði Alþingis eftir því sem nánar segir í lögum.

57. gr.

(Umboðsmaður Alþingis, nýtt)

Alþingi kýs umboðsmann Alþingis til fjögurra ára. Hann hefur eftirlit með stjórnslu ríkis og sveitarfélaga og gætir að rétti borgaranna. Umboðsmaður skal vera sjálfstæður í störfum sínum.

58. gr.

(Staða og kjör forseta, nú 3. gr. og nýtt)

Forseti Íslands er þjóðhöfðingi lýðveldisins. Hann skal vera þjóðkjörinn.

59. gr.

(Kjörgengi, nú 4. gr.)

Kjörgengur til forseta er hver 35 ára gamall maður, sem fullnægir skilyrðum kosningarréttar til Alþingis, að fráskildu

60. gr.

(Forsetakjör, nú 5. gr. og nýtt)

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Enginn skattur verður lagður á nema heimild hafi verið fyrir honum í lögum þegar þau atvik urðu sem ráða skattskyldu.

72. gr.

(Skattlagningarvald, nú 40. gr.)

Engan skatt má á leggja né breyta né af taka nema með lögum. Ekki má heldur taka lán, er skuldbindi ríkið, né selja eða með öðru móti láta af hendi neina af fasteignum landsins né afnotarétt þeirra nema samkvæmt heimild í lögum.

43. gr.

(Pingrof, nú 24. gr.)

Forseti Íslands getur rofið Alþingi að tillögu þess og skal þá stofnað til nýrra kosninga áður en 45 dagar eru liðnir frá því er gert var kunnugt um þingrofið, enda komi Alþingi saman eigi síðar en tíu vikum eftir, að það var rofið. Alþingismenn skulu

77. gr.

(Ríkisendurskoðandi, nú 43. gr. og nýtt)

Alþingi kýs ríkisendurskoðanda til fimm ára og fer hann með endurskoðun á fjárreiðum ríkisins, stofnana þess og fyrirtækja í umboði Alþingis eftir því sem nánar segir í lögum.

Endurskoðaðan ríkisreikning næstliðins árs ásamt athugasemdum ríkisendurskoðanda skal leggja fyrir Alþingi til samþykktar samhliða frumvarpi til fjárlaga.

82. gr.

(Umboðsmaður Alþingis, nýtt)

Alþingi kýs umboðsmann Alþingis til fimm ára. Hann hefur eftirlit með stjórnslu ríkis og sveitarfélaga og gætir að rétti borgaranna. Umboðsmaður skal vera sjálfstæður í störfum sínum.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Forseti Íslands er kosinn í leynilegri atkvæðagreiðslu þeirra er kosningarrétt hafa til Alþingis. Forsetaefni skal hafa meðmæli minnst eins af hundraði kosningabærra manna og mest tveggja af hundraði. Kjósendur skulu raða frambjóðendum, einum eða fleirum að eigin vali, í forgangs röð. Sá er best uppfyllir forgangs röðun kjósenda, eftir nánari ákvæðum í lögum, er rétt kjörinn forseti. Ef aðeins einn maður er í kjöri, er hann rétt kjörinn án atkvæðagreiðslu. Að öðru leyti skal ákvarða með

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Forseti skal kjörinn beinum, leynilegum kosningum af þeim, er kosningarrétt hafa til Alþingis. Forsetaefni skal hafa meðmæli minnst 1500 kosningarbærra manna og mest 3000. Sá, sem flest fær atkvæði, ef fleiri en einn eru í kjöri, er rétt kjörinn forseti. Ef aðeins einn maður er í kjöri, þá er hann rétt kjörinn án atkvæðagreiðslu.

Að öðru leyti skal ákveða með lögum um framboð og kjör forseta, og má þar ákveða, að tiltekin tala meðmælanda skuli vera úr landsfjórðungi hverjum í hlutfalli við kjósendatölu þar.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti skal kjörinn beinum, leynilegum kosningum af þeim, er kosningarrétt hafa til Alþingis. Forsetaefni skal hafa meðmæli minnst 3000 kosningarbærra manna og mest 6000. Sá, sem hlýtur meirihluta atkvæða, ef fleiri en einn eru í kjöri, er rétt kjörinn forseti. Ef enginn frambjóðenda hlýtur meirihluta greiddra atkvæða skal að nýju kosid milli þeirra er flest fengu atkvæði. Ef aðeins einn maður er í kjöri, þá er hann rétt kjörinn án atkvæðagreiðslu.

Að öðru leyti skal ákveða með lögum um framboð og kjör forseta, og má þar ákveða, að tiltekin tala meðmælanda skuli vera úr landsfjórðungi hverjum í hlutfalli við kjósendatölu þar.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti skal kjörinn beinum, leynilegum kosningum af þeim, er kosningarrétt hafa til Alþingis. Forsetaefni skal hafa meðmæli minnst 1500 kosningarbærra manna og mest 3000. Sá, sem flest fær atkvæði, ef fleiri en einn eru í kjöri, er rétt kjörinn forseti. Ef aðeins einn maður er í kjöri, þá er hann rétt kjörinn án atkvæðagreiðslu.

Að öðru leyti skal ákveða með lögum um framboð og kjör forseta, og má þar ákveða, að tiltekin tala meðmælanda skuli vera úr landsfjórðungi hverjum í hlutfalli við kjósendatölu þar.

79. gr. <i>Kjörtímabil. (Nú 6. gr. og nýtt.)</i>	6. gr.	61. gr. <i>(Kjörtímabil, nú 6. gr.)</i>	26. gr. <i>(Kjörtímabil, nú 6. gr.)</i>
Kjörtímabil forseta hefst 1. ágúst og endar 31. júlí að fjórum árum liðnum. Forsetakjör fer fram í júní- eða júlímánuði það ár, þegar kjörtímabil endar. Forseti skal ekki sitja lengur en þrjú	Kjörtímabil forseta hefst 1. ágúst og endar 31. júlí að 4 árum liðnum. Forsetakjör fer fram í júní- eða júlímánuði það ár, er kjörtímabil endar.	Kjörtímabil forseta hefst 1. ágúst og endar 31. júlí að fjórum árum liðnum. Forsetakjör fer fram í júní- eða júlímánuði það ár, er kjörtímabil endar. Forseti skal ekki sitja lengur en þrjú	Kjörtímabil forseta hefst 1. ágúst og endar 31. júlí að 4 árum liðnum. Forsetakjör fer fram í júní- eða júlímánuði það ár, er kjörtímabil endar.
80. gr. <i>Eiðstafur. (Nú 10. gr.)</i>	10. gr.	65. gr. <i>(Eiður eða drengskaparheit, nú 10. gr.)</i>	30. gr. <i>(Eiður eða drengskaparheit, nú 10. gr.)</i>
Forseti Íslands undirritar eiðstaf að stjórnarskránni þegar hann tekur við störfum.	Forsetinn vinnur eið eða drengskaparheit að stjórnarskránni, er hann tekur við störfum. Af eiðstaf þessum eða heiti skal gera tvö samhljóða frumrit. Geymir Alþingi annað, en þjóðskjalasafnið	Forsetinn vinnur eið eða drengskaparheit að stjórnarskránni, þegar hann tekur við störfum. Af eiðstaf þessum eða heiti skal gera tvö samhljóða frumrit. Geymir Alþingi annað, en	Forsetinn vinnur eið eða drengskaparheit að stjórnarskránni, þegar hann tekur við störfum. Af eiðstaf þessum eða heiti skal gera tvö samhljóða frumrit. Geymir Alþingi annað, en
81. gr. <i>Starfskjör. (Nú 9. gr.)</i>	9. gr.	64. gr. <i>(Starfskjör, nú 9. gr.)</i>	29. gr. <i>(Starfskjör, nú 9. gr.)</i>
Forseta Íslands er óheimilt að hafa með höndum önnur launuð störf á meðan hann gegnir embætti. Sama gildir um störf í þágu einkafyrirtækja og opinberra stofnana þótt ólaunuð séu. Ákveða skal með lögum greiðslur af ríkisfé til forseta. Óheimilt er að lækka greiðslur þessar til forseta á meðan kjörtímabil hans	Forseti lýðveldisins má ekki vera alþingismaður né hafa með höndum launuð störf í þágu opinberra stofnana eða einkaafvinnufyrirtækja.	Forseti Íslands má ekki vera alþingismaður né hafa með höndum launuð störf í þágu opinberra stofnana eða einkaafvinnufyrirtækja.	Forseti má ekki vera alþingismaður né hafa með höndum launuð störf í þágu opinberra stofnana eða einkaafvinnufyrirtækja.
82. gr. <i>Staðgengill. (Nú 8. gr.)</i>	8. gr.	63. gr. <i>(Handhafar forsetavalds, nú 8. gr.)</i>	28. gr. <i>(Handhafar forsetavalds, nú 8. gr.)</i>
Geti forseti Íslands ekki gegnt störfum um sinn vegna heilsufars eða af öðrum ástæðum fer forseti Alþingis með forsetavald á meðan.	Nú verður sæti forseta lýðveldisins laust eða hann getur ekki gegnt störfum um sinn vegna dvalar erlendis, sjúkleika eða af öðrum ástæðum, og skulu þá forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti hæstaréttar fara með forsetavald. Forseti Alþingis stýrir fundum þeirra. Ef ágreiningur er þeirra í milli, ræður meiri	Nú verður sæti forseta Íslands laust eða hann getur ekki gegnt störfum um sinn vegna dvalar erlendis, sjúkleika eða af öðrum ástæðum, og skulu þá forseti Alþingis, forsætisráðherra og forseti Hæstaréttar fara með forsetavald. Forseti Alþingis stýrir fundum þeirra. Ef ágreiningur er þeirra í milli, ræður meirihluti.	Nú verður sæti forseta laust eða hann getur ekki gegnt störfum um sinn vegna dvalar erlendis, sjúkleika eða af öðrum ástæðum, og skulu þá forseti Alþingis, forsætisráðherra og forseti Hæstaréttar fara með forsetavald. Forseti Alþingis stýrir fundum þeirra. Ef ágreiningur er þeirra í milli, ræður meiri hluti.
83. gr. <i>Fráfall. (Nú 7. gr.)</i>	7. gr.	62. gr. <i>(Fráfall forseta, nú 7. gr.)</i>	27. gr. <i>(Fráfall forseta, nú 7. gr.)</i>
Falli forseti frá eða láti af störfum áður en kjörtímabili er lokið skal kjósa nýjan forseta til 31. júlí á fjórða ári frá kosningu hans.	Nú deyr forseti eða lætur af störfum, áður en kjörtíma hans er lokið, og skal þá kjósa nýjan forseta til 31. júlí á fjórða ári frá	Nú deyr forseti eða lætur af störfum, áður en kjörtíma hans er lokið, og skal þá kjósa nýjan forseta til 31. júlí á fjórða ári frá	Nú deyr forseti eða lætur af störfum, áður en kjörtíma hans er lokið, og skal þá kjósa nýjan forseta til 31. júlí á fjórða ári frá
84. gr. 1. mgr. <i>Ábyrgð. (Nú 11. gr. og nýtt.)</i>	11. gr. 1. mgr. 2. mgr.	66. gr. 1. mgr. 2. mgr. 3. mgr. <i>(Ábyrgð forseta, nú 11. gr. og nýtt)</i>	31. gr. <i>(Ábyrgð forseta, nú 11. gr. og nýtt)</i>
Forseti lýðveldisins er ábyrgðarlaus á stjórnarathöfnum. Svo er og um þá, er störfum hans gegna.	Forseti ber ekki lagalega ábyrgð á stjórnarathöfnum. Svo er og um þá, er störfum hans gegna.	Forseti ber ekki lagalega ábyrgð á stjórnarathöfnum. Svo er og um þá, er störfum hans gegna.	Forseti ber ábyrgð á þeim stjórnarathöfnum sem hann undirritar og framkvæmir án tillögu ráðherra. Fari forseti með þessum athöfnum í bága við stjórnarskrá, landslög eða stofni hann hagsmunum ríkisins í fyrrisáanlega hættu, getur Alþingi krafist þess að hann sé sviptur embætti sínu með dómi. Hæstiréttur Hæstiréttur getur vikið forseta úr embætti tímabundið þar til skorið hefur verið úr kröfu Alþingis með endanlegum dómi.
Forseti verður ekki sóttur til refsingar nema með samþykki Alþingis.	Forseti verður ekki sóttur til refsingar, nema með samþykki Alþingis.	Forseti verður þó sóttur til refsingar fyrir stjórnarathafnir í tilvikum þar sem um ræðir landráð svo og glæpi gegn mannúð eða aðra alvarlegustu glæpi sem varða gjörvallt samfélag þjóðanna samkvæmt reglum þjóðaréttar.	Með samþykki Alþingis verður forseti sóttur til refsingar fyrir almennum dómstólum.
84. gr. 2. mgr. <i>Ábyrgð. (Nú 11. gr. og nýtt.)</i>	11. gr. 3. mgr. 4. mgr.	66. gr. 4. mgr. 5. mgr. <i>(Ábyrgð forseta, nú 11. gr. og nýtt)</i>	96. gr. <i>(Brottvikning forseta, nú 3. og 4. mgr. 11. gr.)</i>

Frumvarp stjórnlagaráðs

Forseta má leysa frá embætti áður en kjörtímabili er lokið, ef það er samþykkt með meirihluta atkvæða við þjóðaratkvæðagreiðslu sem til er stofnað að kröfu Alþingis, enda hafi hún hlotið fylgi 3/4 hluta þingmanna. Þjóðaratkvæðagreiðslan skal þá fara fram innan tveggja mánaða frá því að krafan um hana var samþykkt á Alþingi, og gegnir forseti ekki störfum, frá því að Alþingi gerir samþykkt sína, þar til úrslit þjóðaratkvæðagreiðslunnar eru

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Forseti verður leystur frá embætti, áður en kjörtíma hans er lokið, ef það er samþykkt með meiri hluta atkvæða við þjóðaratkvæðagreiðslu, sem til er stofnað að kröfu Alþingis, enda hafi hún hlotið fylgi ¾ hluta þingmanna. Þjóðaratkvæðagreiðslan skal þá fara fram innan tveggja mánaða, frá því að krafan um hana var samþykkt á Alþingi, og gegnir forseti eigi störfum, frá því að Alþingi gerir samþykkt sína, þar til er úrslit Nú hlýtur krafa Alþingis eigi samþykki við þjóðaratkvæðagreiðsluna, og skal þá Alþingi þegar í stað rofið og

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti verður leystur frá embætti, áður en kjörtíma hans er lokið, ef það er samþykkt með meiri hluta atkvæða við þjóðaratkvæðagreiðslu, sem til er stofnað að kröfu Alþingis, enda hafi hún hlotið fylgi 3/4 hluta þingmanna. Þjóðaratkvæðagreiðslan skal þá fara fram innan tveggja mánaða, frá því að krafan um hana var samþykkt á Alþingi, og gegnir forseti eigi störfum, frá því að Alþingi gerir samþykkt sína, þar til Nú hlýtur krafa Alþingis eigi samþykki við þjóðaratkvæðagreiðsluna, og skal þá Alþingi þegar í stað rofið og

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti Íslands verður leystur frá embætti sínu áður en kjörtíma hans er lokið ef það er samþykkt í þjóðaratkvæðagreiðslu sem til er stofnað að kröfu Alþingis enda hafi hún hlotið fylgi 3/4 hluta þingmanna. Nú hlýtur krafa Alþingis eigi samþykki við þjóðaratkvæðagreiðsluna og skal þá Alþingi þegar í stað rofið og efnt til nýrra kosninga.

	12. gr.	67. gr. <i>(Aðsetur, nú 12. gr.)</i>	32. gr. <i>(Aðsetur, nú 12. gr.)</i>
	Forseti lýðveldisins hefur aðsetur í Reykjavík eða nágrenni.	Forseti Íslands hefur aðsetur í Reykjavík eða nágrenni.	Forseti Íslands hefur aðsetur í Reykjavík eða nágrenni.

V. KAFLI Ráðherrar og ríkisstjórn.			
85. gr.	29. gr.	82. gr.	48. gr.

Náðun og sakaruppgjöf. (Nú 29. gr.)

Forseti Íslands getur náðað menn og veitt almenna uppgjöf saka að tillögu ráðherra. Ráðherra getur hann þó ekki leyst undan refsingu, sem dómstólar hafa dæmt vegna ráðherraábyrgðar, nema með samþykki Alþingis.

Forsetinn getur ákveðið, að saksókn fyrir afbrot skuli niður falla, ef ríkar ástæður eru til. Hann náðar menn og veitir almenna uppgjöf saka. Ráðherra getur hann þó eigi leyst undan saksókn né refsingu, sem landsdómur hefur dæmt, nema með samþykki

(Náðun og sakaruppgjöf, nú 29. gr. breytt og 30. gr. felld niður)

Forsetinn getur náðað menn og veitt almenna uppgjöf saka. Ráðherra getur hann þó eigi leyst undan saksókn né refsingu, sem Landsdómur hefur dæmt, nema með samþykki Alþingis.

(Náðun og sakaruppgjöf, nú 29. gr.)

Forsetinn getur náðað menn og veitt almenna uppgjöf saka. Ráðherra getur hann þó eigi leyst undan saksókn né refsingu, sem Hæstiréttur Íslands hefur dæmt, nema með samþykki Alþingis.

	30. gr.		
	Forsetinn veitir, annaðhvort sjálfur eða með því að fela það öðrum stjórnvöldum, undanþágur frá lögum samkvæmt reglum, sem farið hefur verið eftir hingað til.		
86. gr.	13. gr. 1. mgr.	68. gr. 1. málsl. <i>(Vald forseta, nú 13. með breytingum)</i>	33. gr. <i>(Vald forseta, nú 13. gr. með breytingum)</i>

Ráðherrar. (Nú 13. gr. 1. mgr. en gjörbreytt.)

Ráðherrar eru æðstu handhafar framkvæmdarvalds hver á sínu sviði. Þeir bera hver fyrir sig ábyrgð á málefnum ráðuneyta og stjórnvöldum sem undir þá heyrir. Geti ráðherra ekki fjallað um mál vegna vanhæfis, fjarveru eða annarra ástæðna felur forsætisráðherra það öðrum ráðherra. Enginn getur gegnt sama ráðherraembætti lengur en átta ár.

Forsetinn lætur ráðherra framkvæma vald sitt.

Ráðherra fer með vald forseta nema fyrir sé mælt á annan veg í stjórnarskrá þessari.

Ráðherra fer með vald forseta nema mælt sé á annan veg í stjórnarskrá þessari.

87. gr. 1. mgr. 2. mgr. 3. mgr.	17. gr.	70. gr. 1. mgr. 2. mgr.	37. gr.
<i>Ríkisstjórn. (Nú 17. gr. að hluta en gjörbreytt.)</i>		<i>(Ráðherrar og ríkisstjórn og verkefni, að hluta úr 17. og 13. gr.)</i>	<i>(Ríkisstjórnarfundir, nú 17. gr.)</i>

Ráðherrar sitja í ríkisstjórn. Forsætisráðherra boðar til ríkisstjórnarfundar, stýrir þeim og hefur yfirumsjón með störfum ráðherra.

Ríkisstjórnarfundur skal halda um frumvörp og tillögur til Alþingis, önnur mikilvæg stjórnarmálefni og til samráðs um störf og stefnumál ríkisstjórnarinnar. Þá skal halda ríkisstjórnarfund ef ráðherra óskar þess. Ráðherra fundi skal halda um nýmæli í lögum og um mikilvæg stjórnarmálefni. Svo skal og ráðherra fund halda, ef einhver ráðherra óskar að bera þar upp mál. Fundunum stjórnar sá ráðherra, er forseti lýðveldisins hefur kvatt til forsætis, og nefnist hann forsætisráðherra.

Ráðherrar eru æðstu handhafar framkvæmdarvalds hver á sínu sviði ásamt forseta Íslands, yfirmenn ráðuneyta og stjórnvöldum sem undir þá heyra, og þeir sitja í ríkisstjórn. Forsætisráðherra stýrir ríkisstjórn, fer með fyrirvar hennar og yfirumsjón með Ríkisstjórnarfundum skal halda um frumvörp og tillögur til Alþingis, önnur mikilvæg stjórnarmálefni og til samráðs um stefnumál ríkisstjórnarinnar. Svo skal og halda ríkisstjórnarfund, ef einhver ráðherra óskar að bera þar upp mál.

Ríkisstjórnarfundur skal halda um nýmæli í lögum og um mikilvæg stjórnarmálefni. Svo skal og ríkisstjórnarfund halda, ef einhver ráðherra óskar að bera þar upp mál. Fundunum stjórnar sá ráðherra, er forseti Íslands hefur kvatt til forsætis, nefnist hann forsætisráðherra og hefur hann umsjón með störfum ráðherra.

87. gr. 4. mgr.	13. gr. 2. mgr.	70. gr. 3. mgr.	
<i>Ríkisstjórn. (Nú 13. gr. 2. málsl.)</i>		<i>(Ráðherrar og ríkisstjórn og verkefni, að hluta úr 17. og 13. gr.)</i>	
Stjórnarráð Íslands hefur aðsetur í Reykjavík.	Ráðuneytið hefur aðsetur í Reykjavík.	Stjórnarráð Íslands hefur aðsetur í Reykjavík.	

88. gr.			
<i>Hagsmunaskráning og opinber störf. (Nýtt.)</i>			

Ráðherra er óheimilt að hafa með höndum önnur launuð störf á meðan hann gegnir embætti. Sama gildir um störf í þágu einkafyrirtækja og opinberra stofnana þótt ólaunuð séu.

Frumvarp stjórnlagaráðs	Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands	Hugmyndir stjórnlaganefndar	Hugmyndir stjórnlaganefndar
Í lögum skal kveðið á um skyldu ráðherra til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni sína.			
	18. gr.	68. gr. 2. málsl.	38. gr. 1. mgr.
	Sá ráðherra, sem mál hefur undirritað, ber það að jafnaði upp fyrir forseta.	<i>(Vald forseta, nú 18. og 19. gr. með breytingum)</i> Sá ráðherra sem undirritað hefur stjórnarathöfn ber málið að jafnaði upp fyrir forseta og öðlast hún gildi við undirritun hans.	<i>(Staðfesting forseta, nú 18. gr.)</i> Sá ráðherra, sem mál hefur undirritað, ber það að jafnaði upp fyrir forseta.
	19. gr.		39. gr.
	Undirskrift forseta lýðveldisins undir lögjafarmál eða stjórnarerindi veitir þeim gildi, er ráðherra ritar undir þau með honum.		<i>(Undirritun forseta og ráðherra, nú 19. gr.)</i> Undirskrift forseta undir lögjafarmál eða stjórnarerindi veitir þeim gildi, er ráðherra ritar undir þau með honum, enda taki forseti ekki ákvörðun án tillögu ráðherra samkvæmt stjórnarskrá
89. gr. 1. mgr.	25. gr.	76. gr.	44. gr.
<i>Ráðherrar og Alþingi. (Nú 25. gr. en gjörbreytt.)</i> Ráðherrar mæla fyrir frumvörpum og tillögum frá ríkisstjórn, svara fyrirspurnum og taka þátt í umræðum á Alþingi eftir því sem þeir eru til kvaddir, en gæta verða þeir þingskapa.	Forseti lýðveldisins getur látið leggja fyrir Alþingi frumvörp til laga og annarra samþykka.	<i>(Framlagning stjórnarfrumvarpa, nú 25. gr.)</i> Forseti Íslands getur látið leggja fyrir Alþingi frumvörp til laga og annarra samþykka.	<i>(Framlagning stjórnarfrumvarpa, nú 25. gr.)</i> Forseti Íslands getur látið leggja fyrir Alþingi frumvörp til laga og annarra samþykka.
89. gr. 2. mgr.	51. gr.	43. gr. 2. mgr.	70. gr.
<i>Ráðherrar og Alþingi. (Núgildandi 51. gr. breytt.)</i> Ráðherrar hafa ekki atkvæðisrétt á Alþingi.	Ráðherrar eiga samkvæmt embættisstöðu sinni sæti á Alþingi, og eiga þeir rétt á að taka þátt í umræðunum eins oft og þeir vilja, en gæta verða þeir þingskapa. Atkvæðisrétt eiga þeir þó því aðeins, að þeir séu jafnframt alþingismenn.	<i>(Þingseta ráðherra og stjórnarfrumvörp)</i> Ráðherrar eiga þó rétt á að mæla fyrir frumvörpum á Alþingi skv. 76. gr. svara fyrirspurnum og taka þátt í umræðum eftir því sem þeir eru kallaðir til en gæta verða þeir þingskapa. Þeir hafa ekki atkvæðisrétt.	<i>(Stjórnarfrumvörp og þingseta ráðherra, nýtt nú 51. gr.)</i>
89. gr. 3. mgr.		43. gr. 1. mgr.	
<i>Ráðherrar og Alþingi. (Nýtt.)</i> Sé alþingismaður skipaður ráðherra vikur hann úr þingsæti á meðan hann gegnir embættinu og tekur varamaður þá sæti hans.		Sé þingmaður skipaður ráðherra skal hann víkja úr þingsæti á meðan hann gegnir ráðherraembætti og tekur varamaður hans	
90. gr.	15. gr.	69. gr.	35. gr.
<i>Stjórnarmyndun. (Nú 15. gr. en gjörbreytt.)</i> Alþingi kys forsætisráðherra.	Forsetinn skipar ráðherra og veitir þeim lausn. Hann ákveður tölu þeirra og skiptir störfum með þeim.	<i>(Myndun ríkisstjórnar og skipun ráðherra, nýtt, að hluta úr 15. gr.)</i> Forseti ákveður, án tillögu frá ráðherra, hverjum hann felur að mynda ríkisstjórn. Hann skipar forsætisráðherra og aðra ráðherra í ríkisstjórn og veitir þeim lausn. Jafnframt ákveður hann tölu þeirra og skiptir störfum með þeim eftir því sem lög mæla fyrir.	<i>(Myndun ríkisstjórnar og skipun ráðherra, nýtt, nú 15. gr.)</i> Forseti ákveður, án tillögu ráðherra, hverjum hann felur að mynda ríkisstjórn. Hann skipar forsætisráðherra og aðra ráðherra í ríkisstjórn og veitir þeim lausn. Hann ákveður tölu ráðherra og skiptir störfum með þeim. Ríkisstjórn svo og einstakir ráðherrar skulu njóta stuðnings meirihluta Alþingis eða hlutleysis. Forseta er heimilt að óska eftir yfirlýsingu Alþingis um stuðning eða hlutleysi áður en ný ríkisstjórn er skipuð.
Eftir að hafa ráðfært sig við þingflokka og þingmenn gerir forseti Íslands tillögu til þingsins um forsætisráðherra. Er hann rétt kjörinn ef meirihluti þingmanna samþykkir tillögunum. Að öðrum kosti gerir forseti Íslands nýja tillögu með sama hætti. Verði sú tillaga ekki samþykkt fer fram kosning í þinginu milli þeirra sem fram eru boðnir af þingmönnum, þingflokki eða forseta Íslands. Sá er flest atkvæði hlýtur er rétt kjörinn Hafi forsætisráðherra ekki verið kjörinn innan tíu vikna skal Alþingi rofið og boðað til nýrra kosninga. Forsætisráðherra ákveður skipan ráðuneyta og tölu ráðherra og skiptir störfum með þeim, en ráðherrar skulu ekki vera fleiri en Forseti Íslands skipar forsætisráðherra í embætti. Forseti veitir forsætisráðherra lausn frá embætti eftir alþingiskosningar, ef vantraust er samþykkt á hann á Alþingi, eða ef ráðherrann óskar þess. Forsætisráðherra skipar aðra ráðherra og veitir þeim lausn. Ráðherrar undirrita eðstaf að stjórnarskránni þegar þeir taka við embætti.		Ríkisstjórn svo og einstakir ráðherrar skulu njóta stuðnings eða hlutleysis meiri hluta Alþingis. Ríkisstjórn skal því aðeins mynduð, að forseti hafi gengið úr skugga um, að meirihluti Alþingis sé henni ekki andvígur. Hafi víðræður um stjórnarmyndun ekki leitt til myndunar ríkisstjórnar innan tólf vikna er forseta heimilt að skipa	
	16. gr.	72. gr.	36. gr.
		<i>(Ríkisráð, nú 16. gr.)</i>	<i>(Ríkisráð, nú 16. gr.)</i>

Frumvarp stjórnlagaráðs

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Forseti lýðveldisins og ráðherrar skipa ríkisráð, og hefur forseti þar forsæti.
Lög og mikilvægar stjórnarráðstafanir skal bera upp fyrir forseta í ríkisráði.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti Íslands og ráðherrar skipa ríkisráð, og hefur forseti þar forsæti.
Lög, þjóðréttarsamninga og mikilvægar stjórnarráðstafanir skal bera upp fyrir forseta í ríkisráði.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti Íslands og ráðherrar skipa ríkisráð og hefur forseti þar forsæti.
Lög, mikilvægar stjórnarráðstafanir auk þjóðarréttarsamninga, sem horfa til breytinga á landslögum eða eru að öðrum ástæðum mikilvægir, skal bera upp fyrir forseta í ríkisráði.

91. gr. <i>Vantraust. (Nýtt.)</i> Leggja má fram á Alþingi tillögu um vantraust á ráðherra. Í tillögu um vantraust á forsætisráðherra skal felast tillaga um Ráðherra er veitt lausn úr embætti ef meirihluti þingmanna samþykkir tillögu um vantraust á hann. Ríkisstjórn er veitt lausn ef meirihluti þingmanna samþykkir tillögu um vantraust á		71. gr. 1. málsl. <i>(Vantrauststillögur, nýtt)</i> Enginn ráðherra eða ríkisstjórn getur setið í embætti eftir að Alþingi hefur samþykkt tillögu um vantraust. ...	
92. gr. <i>Starfsstjórn. (Nýtt.)</i> Eftir að forsætisráðherra hefur verið veitt lausn ásamt ríkisstjórn sinni situr hún áfram sem starfsstjórn uns ný ríkisstjórn er skipuð. Sama gildir ef þing er rofið. Ráðherrar í starfsstjórn taka aðeins þær ákvarðanir sem nauðsynlegar eru til rækslu starfa		71. gr. 2. málsl. 3. málsl. <i>(Starfsstjórn, nýtt)</i> ... Eftir að forsætisráðherra hefur verið veitt lausn ásamt ríkisstjórn hans skal hún sitja áfram sem starfsstjórn þar til ný ríkisstjórn er skipuð. Ráðherrar í starfsstjórn skulu aðeins taka þær ákvarðanir sem nauðsynlegar eru til rækslu starfa þeirra.	40. gr. <i>(Starfsstjórn, nýtt)</i> Ef forsætisráðherra biðst lausnar skal ríkisstjórn engu að síður sitja þar til ný stjórn hefur verið skipuð en ráðherrar skulu aðeins taka þær ákvarðanir sem nauðsynlegar eru.
93. gr. <i>Upplýsinga- og sannleiksskylda. (54. gr. og nýtt.)</i> Ráðherra er skylt að veita Alþingi eða þingnefnd allar upplýsingar, skjöl og skýrslur um málefni sem undir hann heyra, nema leynt skuli fara samkvæmt lögum. Þingmenn eiga rétt á upplýsingum frá ráðherra með því að bera fram fyrirspurn um mál eða óska eftir skýrslu, samkvæmt nánari fyrir mælum í lögum. Upplýsingar sem ráðherra veitir Alþingi, nefndum þess og þingmönnum skulu vera réttar, viðeigandi og fullnægjandi.	54. gr. Heimilt er alþingismönnum, með leyfi Alþingis, að óska upplýsinga ráðherra eða svars um opinbert málefni með því að bera fram fyrirspurn um málið eða beiðast um það skýrslu.	53. gr. <i>(Upplýsingaskylda ráðherra, nú 54. gr. og nýtt)</i> Ráðherra er skylt að veita Alþingi eða þingnefnd Alþingis allar upplýsingar um málefni sem undir hann heyrir, afhenda skjöl eða vinna um þau skýrslur. Þingmenn skulu eiga rétt á upplýsingum frá ráðherra eftir því sem mælt er fyrir um í lögum.	78. gr. <i>(Upplýsingaskylda ráðherra, nú 54. gr. og nýtt)</i> Ráðherra er skylt að veita Alþingi eða þingnefnd Alþingis allar upplýsingar um málefni sem undir hann heyrir, afhenda skjöl eða vinna um þau skýrslur. Þingmenn skulu eiga rétt á upplýsingum frá ráðherra eftir því sem mælt er fyrir um í lögum.
94. gr. <i>Skýrsla ríkisstjórnar til Alþingis. (Nýtt.)</i> Árlega leggur ríkisstjórn fyrir Alþingi skýrslu um störf sín og framkvæmd ályktana þingsins. Ráðherra getur gert grein fyrir málefni sem undir hann heyrir með skýrslu til Alþingis.		54. gr. <i>(Skýrslur ráðherra og ríkisstjórnar, nýtt)</i> Ríkisstjórn skal árlega leggja skýrslu fyrir Alþingi um störf sín og framkvæmd ályktana þingsins. Ráðherra getur gert grein fyrir málefni sem undir hann heyrir með skýrslu til Alþingis.	81. gr. <i>(Skýrsla ríkisstjórnar, nýtt)</i> Ríkisstjórn skal árlega leggja fram skýrslu fyrir Alþingi um framkvæmd ályktana þingsins auk annarra mála eftir því sem ákveðið kann að vera í lögum.
95. gr. <i>Ráðherraábyrgð. (Nú að hluta 14. gr.)</i> Ráðherrar bera lagalega ábyrgð á stjórnarframkvæmdum öllum. Bóki ráðherra andstöðu við ákvörðun ríkisstjórnar ber hann þó ekki ábyrgð á henni. Ábyrgð vegna embættisbrota þeirra skal ákveðin með lögum. Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis ákveður, að undangenginni könnun, hvort hefja skuli rannsókn á meintum embættisbrotum ráðherra. Nefndin skipar saksóknara sem annast rannsóknina. Hann metur hvort niðurstaða rannsóknarinnar sé nægileg eða líkleg til sakfellingar og gefur þá út ákæru og sækir málið fyrir dómstólum. Nánar skal kveðið á	14. gr. Ráðherrar bera ábyrgð á stjórnarframkvæmdum öllum. Ráðherraábyrgð er ákveðin með lögum. Alþingi getur kært ráðherra fyrir embættisrekstur þeirra. Landsdómur dæmir þau mál.	73. gr. <i>(Ráðherraábyrgð, nú 14. gr. og nýtt)</i> Ráðherrar bera lagalega ábyrgð á stjórnarframkvæmdum öllum. Ráðherraábyrgð vegna embættisbrota er ákveðin með lögum. Alþingi getur kært ráðherra fyrir embættisrekstur þeirra. Landsdómur dæmir þau mál. Um rannsókn á ætluðum brotum ráðherra og meðferð mála fyrir Landsdómi skal mælt fyrir í	34. gr. <i>(Ráðherraábyrgð, nú 14. gr.)</i> Ráðherrar bera ábyrgð á stjórnarframkvæmdum öllum að undanskildum þeim sem forseti Íslands annast án atbeina þeirra. Ábyrgð vegna embættisbrota ráðherra skal ákveðin með lögum. Alþingi getur kært ráðherra fyrir embættisrekstur þeirra. Hæstiréttur Íslands dæmir þau mál.
96. gr. <i>Skipun embættismanna. (Nú 20. gr. en gjörbreytt.)</i> Ráðherrar og önnur stjórnvöld veita þau embætti sem lög mæla. Hæfni og málefnaleg sjónarmið skulu ráða við skipun í embætti.	20. gr. Forseti lýðveldisins veitir þau embætti, er lög mæla. Engan má skipa embættismann, nema hann hafi íslenskan ríkisborgararétt. Embættismaður hver skal vinna eið eða drengskaparheit að stjórnarskránni.	81. gr. <i>(Skipun embættismanna, nú 20. gr. og nýtt)</i> Forseti Íslands, ráðherrar og önnur stjórnvöld veita þau embætti er lög mæla. Í embætti má einungis skipa íslenska ríkisborgara. Krefja má embættismann um eið eða drengskaparheit við stjórnarskrána.	41. gr. <i>(Skipun embættismanna, nú 20. gr. og nýtt)</i> Forseti Íslands, ráðherrar og önnur stjórnvöld, veita þau embætti, er lög mæla. Í embætti má einungis skipa íslenska ríkisborgara. Krefja má embættismann um eið eða drengskaparheit við stjórnarskrána.

Frumvarp stjórnlagaráðs

Pegar ráðherra skipar í embætti dómara og ríkissaksóknara skal skipun borin undir forseta Íslands til staðfestingar. Synji forseti skipun staðfestingar þarf Alþingi að samþykkja skipunina með 2/3 hlutum atkvæða til að hún taki gildi.

Ráðherra skipar í önnur æðstu embætti, eins og þau eru skilgreind í lögum, að fenginni tillögu sjálfstæðrar nefndar. Velji ráðherra ekki í slíkt embætti einn þeirra sem nefndin telur hæfasta er skipun háð samþykki Alþingis með 2/3 hlutum Forseti Íslands skipar formann nefndarinnar. Um nánari skipan hennar og störf skal mælt fyrir í lögum.

Í lögum má kveða á um að í tiltekin embætti megi einungis skipa íslenska ríkisborgara. Krefja má embættismann um eiðstaf að stjórnarskránni.

97. gr.

Sjálfstæðar ríkisstofnanir. (Nýtt.)

Í lögum má kveða á um tilteknar stofnanir ríkisins, sem gegna mikilvægu eftirliti eða afla upplýsinga sem nauðsynlegar eru í lýðræðisþjóðfélagi, njóti sérstaks sjálfstæðis. Starfsemi slíkra stofnana verður ekki lögð niður, henni breytt að verulegu leyti eða fengin öðrum stofnunum, nema með lögum sem samþykkt eru með 2/3 hlutum atkvæða á Alþingi.

VI. KAFLI

Dómsvald.

98. gr.

Skipan dómstóla. (Nú 59. gr.)

Skipan dómstóla, þar á meðal dómstig og fjöldi dómara, skal ákveðin með lögum.

99. gr.

Sjálfstæði dómstóla. (Nýtt.)

Sjálfstæði dómstóla skal tryggt með lögum.

100. gr., 1. mgr. 2. mgr.

Lögsaga dómstóla. (Nýtt.)

Dómstólar skera endanlega úr um réttindi og skyldur að einkarétti, svo og sök um refsiverða háttsemi og ákveða viðurlög. Dómstólar skera úr um hvort lög samrýmist stjórnarskrá.

100. gr., 3. mgr.

Lögsaga dómstóla. (Nú 60. gr. en breytt.)

Dómstólar skera úr um hvort stjórnvöld hafi farið að lögum. Hjá ákvörðun stjórnvalds verður ekki komist í bráð með því að bera lögmati hennar undir dóm.

101. gr.

Hæstiréttur Íslands. (Nýtt.)

Hæstiréttur Íslands er æðsti dómstóll ríkisins og hefur hann endanlegt vald til að leysa úr öllum málum sem lögð eru fyrir dómstóla.

Þó má ákveða með lögum að sérstakur dómstóll leysi endanlega úr ágreiningi um kjarasamninga og lögmati vinnustöðvanna, þó þannig að ákvörðunum hans um refsingu verði skotið til annarra

102. gr.

Skipun dómara. (Nú 61. gr. 2. og 3. málsl. og nýtt.)

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Forseti getur vikið þeim frá embætti, er hann hefur veitt það.

Forseti getur flutt embættismenn úr einu embætti í annað, enda missi þeir einskis í af embættistekjum sínum, og sé þeim veittur kostur á að kjósa um embættaskiptin eða lausn frá embætti með lögmaeltum eftirlaunum eða lögmaeltum ellistyrk.

Með lögum má undanskilja ákveðna embættismannaflokka auk embættismanna þeirra, sem taldir eru í 61. gr.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Með lögum skal koma á skipan sem tryggir að hæfni ráði við veitingu embættis.

Forseti getur flutt menn eða vikið þeim frá embætti, er hann hefur veitt það, enda missi þeir einskis í af embættistekjum sínum.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Með lögum skal koma á skipan sem tryggir að hæfni og málefnaleg sjónarmið ráði við skipun manna í embætti.

Forseti getur flutt menn eða vikið þeim frá embætti, er hann hefur veitt það, enda missi þeir einskis í embættistekjum sínum.

V. KAFLI

Dómsvald.

59. gr.

Skipun dómsvaldsins verður eigi ákveðin nema með lögum.

59. gr.

Skipun dómsvaldsins verður eigi ákveðin nema með lögum.

VII. KAFLI

DÓMSTÓLAR

87. gr.

(Skipun dómsvalds, nú 59. gr. og nýtt)

Skipan dómstóla, þar á meðal dómstig og fjöldi dómara, skal ákveðin með lögum.

88. gr.

(Sjálfstæði dómstóla)

Sjálfstæði dómstóla skal tryggt með lögum. Dómstólum verða ekki falin störf sem samkvæmt venju eða eðli sínu heyra undir aðra valdþætti ríkisins.

89. gr. 1. mgr. 2. mgr.

(Verksvið, nýtt)

Dómstólar skera endanlega úr um réttindi og skyldur að einkarétti, svo og um sök um refsiverða háttsemi og ákveða Dómstólar leysa úr um stjórnskipulegt gildi laga að því marki sem á það reynir í dómsmáli.

89. gr. 3. mgr.

Dómstólar skera úr um hvort stjórnvöld hafi farið að lögum. Hjá ákvörðun stjórnvalds verður ekki komist í bráð með því að bera lögmati hennar undir dóm.

90. gr.

(Hæstiréttur, nýtt)

Hæstiréttur Íslands er æðsti dómstóll ríkisins og hefur hann vald til að leysa úr öllum málum sem lögð eru fyrir dómstóla. Með lögum má undanskilja lögsögu hans mál sem sæta úrlausn sérdómstóla á einu dómstigi.

VII. KAFLI

DÓMSTÓLAR

87. gr.

(Skipun dómsvalds, nú 59. gr.)

Skipun dómsvaldsins, þar á meðal dómstig og fjöldi dómara, skal ákveðin með lögum.

88. gr.

(Sjálfstæði dómstóla, nýtt)

Sjálfstæði dómstóla skal tryggt með lögum. Dómstólum verða ekki falin störf sem samkvæmt venju eða eðli sínu heyra undir aðra valdþætti ríkisins.

89. gr. 1. mgr.

(Lögsaga, nýtt)

Dómstólar skera endanlega úr um réttindi og skyldur að einkarétti, svo og um sök um refsiverða háttsemi og ákveða Dómstólar leysa úr um stjórnskipulegt gildi laga að því marki sem á það reynir í dómsmáli.

89. gr. 2. mgr.

Dómstólar skera úr um hvort stjórnvöld hafi farið að lögum. Hjá ákvörðun stjórnvalds verður ekki komist í bráð með því að bera lögmati hennar undir dóm.

90. gr.

(Hæstiréttur Íslands, nýtt)

Hæstiréttur Íslands er æðsti dómstóll ríkisins og hefur hann endanlegt vald til að leysa úr öllum málum sem lögð eru fyrir dómstóla.

91. gr.

(Skipun dómara, nú 61. gr. og breytingar)

Frumvarp stjórnlagaráðs

Dómarar eru þeir sem skipaðir hafa verið ótímabundið í embætti dómarara eða settir til að gegna því um tiltekinn tíma. Til dómstarfa geta dómstólar ráðið eða kvatt aðra eftir því sem mælt er fyrir í lögum.

Ráðherra skipar dómarara og veitir þeim lausn. Dómarara verður ekki vikið endanlega úr embætti nema með dómi, og þá aðeins ef hann uppfyllir ekki lengur skilyrði til að gegna embættinu eða sinnir ekki skyldum sem starfinu tengjast.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Þeim dómendum, sem ekki hafa að auk[] umboðsstörf á hendi, verður ekki vikið úr embætti nema með dómi, og ekki verða þeir heldur fluttir í annað embætti á móti vilja þeirra, nema þegar svo stendur á, að verið er að koma nýrri skipun á dómstólana. Þó má veita þeim dómarara, sem orðinn er fullra 65 ára gamall, lausn frá embætti, en hæstaréttardómarar skulu eigi missa neins í af

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Dómarar eru þeir sem skipaðir hafa verið ótímabundið í embætti eða settir til að gegna því um tiltekinn tíma. Til dómstarfa geta dómstólar ráðið eða kvatt aðra eftir því sem mælt er fyrir í lögum.

Forseti Ísland skipar dómarara eða setur í embætti og veitir þeim lausn án tillögu ráðherra. Með lögum skal koma á skipan sem tryggir að hæfni og málefnaleg sjónarmið ráði við veitingu embættis. Þar má einnig ákveða að skipun dómarara kunni að vera Dómarara verður ekki vikið úr embætti nema hann hafi glatað skilyrði til að gegna því eða sinni ekki skyldum sem starfanum tengjast þannig að varðað geti embættismissi að lögum. Frávikning dómarara verður aðeins ákveðin með dómi.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Dómarar eru þeir sem skipaðir hafa verið ótímabundið í embætti eða settir til að gegna því um tiltekinn tíma. Til dómstarfa geta dómstólar ráðið eða kvatt aðra eftir því sem mælt er fyrir í lögum.

Forseti Íslands skipar dómarara eða setur í embætti og veitir þeim lausn. Með lögum skal koma á skipan sem tryggir að hæfni og málefnaleg sjónarmið ráði við veitingu embættis. Þar má einnig ákveða að skipun dómarara kunni að vera háð samþykki Alþingis. Dómarara verður ekki vikið úr embætti nema hann hafi glatað skilyrði til að gegna því eða sinni ekki skyldum sem starfanum tengjast þannig að varðað geti embættismissi að lögum. Frávikning dómarara verður aðeins ákveðin með dómi.

103. gr.	61. gr. 1. málsl.	92. gr.	92. gr.
<i>Sjálfstæði dómarara. (Nú 61. gr. 1. mgr. 1. málsl.)</i>		<i>(Sjálfstæði dómarara, nú 1. málsl. 61. gr.)</i>	<i>(Sjálfstæði dómarara, 1. málslíð 61. gr.)</i>
Dómarar skulu í embættisverkum sínum fara einungis eftir lögum.	Dómendur skulu í embættisverkum sínum fara einungis eftir lögum.	Dómendur skulu í embættisverkum sínum fara einungis eftir lögum.	Dómendur skulu í embættisverkum sínum fara einungis eftir lögum.

104. gr.	83. gr.	49. gr.
<i>Ákærvald og ríkissaksóknari. (Nýtt.)</i>	<i>(Skipan ákærvalds, nýtt)</i>	<i>(Skipan ákærvalds, nýtt)</i>
Skipan ákærvaldsins skal ákveðin með lögum. Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákærvaldsins. Hann skal í embættisverkum sínum fara einungis eftir lögum. Ráðherra skipar ríkissaksóknara og veitir honum lausn. Ríkissaksóknari er sjálfstæður í störfum sínum og nýtur sömu verndar í starfi og dómarar.	Skipan ákærvaldsins skal ákveðin með lögum. Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákærvaldsins. Hann er einungis háður lögum í störfum sínum. Forseti Íslands skipar ríkissaksóknara og veitir honum lausn. Ríkissaksóknari skal njóta sömu verndar í starfi og dómarar.	Skipan ákærvaldsins skal ákveðin með lögum. Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákærvaldsins. Hann er einungis háður lögum í störfum sínum. Forseti Íslands skipar ríkissaksóknara og veitir honum lausn. Ríkissaksóknari skal njóta sömu verndar í starfi og dómarar.

VII. KAFLI	VIII. KAFLI	IX. KAFLI
Sveitarfélög.	SVEITARFÉLÖG (Nýr kafli)	SVEITARFÉLÖG
105. gr.	93. gr.	98. gr.

<i>Sjálfstæði sveitarfélaga. (Nú 78. gr.)</i>	<i>(Sjálfstjórnarvald, nú 78. gr.)</i>	<i>(Sjálfstjórnarvald, nú 78. gr.)</i>
Sveitarfélög ráða sjálf málefnum sínum eftir því sem lög ákveða. Sveitarfélög skulu hafa nægilega burði og tekjur til að sinna lögbundnum verkefnum. Tekjustofnar sveitarfélaga skulu ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir.	Sveitarfélög skulu sjálf ráða málefnum sínum eftir því sem lög ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir.	Sveitarfélög skulu sjálf ráða málefnum sínum eftir því sem lög ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir.

106. gr.	94. gr.	99. gr.
<i>Nálægðarregla. (Nýtt.)</i>	<i>(Sveitarstjórnarkosningar og íbúalýðræði, nýtt)</i>	<i>(Sveitarstjórnarkosningar og íbúalýðræði, nýtt)</i>
Á hendi sveitarfélaga, eða samtaka í umboði þeirra, eru þeir þættir opinberrar þjónustu sem best þykir fyrir komið í héraði svo sem nánar skal kveðið á um í lögum.	Sveitarstjórnir skulu kjörnar í almennum leynilegum kosningum.	Sveitarstjórnir skulu kjörnar í almennum leynilegum kosningum.

107. gr.	94. gr.	99. gr.
<i>Kosning sveitarstjórna og íbúalýðræði. (Nýtt.)</i>	<i>(Sveitarstjórnarkosningar og íbúalýðræði, nýtt)</i>	<i>(Sveitarstjórnarkosningar og íbúalýðræði, nýtt)</i>
Sveitarfélögum er stjórnad af sveitarstjórn sem starfa í umboði íbúa og eru kjörnar í almennum, leynilegum kosningum. Rétti íbúa sveitarfélags til þess að óska eftir atkvæðagreiðslu um málefni þess skal skipað með lögum.	Rétti íbúa sveitarfélags til þess að óska eftir atkvæðagreiðslu um málefni sveitarfélagsins skal skipað með lögum.	Rétti íbúa sveitarfélaga til að óska eftir atkvæðagreiðslu um málefni sveitarfélags skal skipað með lögum.

108. gr.	VI. KAFLI	VI. KAFLI
<i>Samráðsskylda. (Nýtt.)</i>	UTANRÍKISMÁL	UTANRÍKISMÁL
Samráð skal haft við sveitarstjórnir og samtök þeirra við undirbúning lagasetningar sem varðar málefni sveitarfélaga.	84. gr.	83. gr.

VIII. KAFLI	VI. KAFLI	VI. KAFLI
Utanríkismál.	UTANRÍKISMÁL	UTANRÍKISMÁL
109. gr.	84. gr.	83. gr.
<i>Meðferð utanríkismála. (Nýtt.)</i>	<i>(Meðferð utanríkismála, nýtt)</i>	<i>(Meðferð utanríkismála nýtt)</i>

Frumvarp stjórnlagaráðs

Utanríkisstefna og almennt fyrirvar ríkisins á því sviði er á hendi ráðherra í umboði og undir eftirliti Alþingis.

Ráðherrum er skylt að veita utanríkismálanefnd Alþingis upplýsingar um utanríkis- og varnarmál. Ráðherra skal hafa samráð við nefndina áður en ákvörðun er tekin um mikilvæg utanríkismál.

Ákvörðun um stuðning við aðgerðir sem fela í sér beitingu vopnavalds, aðrar en þær sem Ísland er skuldbundið af samkvæmt þjóðarétti, skal háð samþykki Alþingis.

110. gr.

Þjóðréttarsamningar. (Nú 21. gr.)

Ráðherra gerir þjóðréttarsamninga fyrir hönd Íslands. Þó getur hann enga slíka samninga gert, ef þeir hafa í sér fólgið afsal eða kvaðir á landi, innsævi, landhelgi, efnahagslögsögu eða landgrunni, eða kalla á breytingar á landslögum, eða eru mikilvægir af öðrum ástæðum, nema samþykki Alþingis komi til.

111. gr.

Framsal ríkisvalds. (Nýtt.)

Heimilt er að gera þjóðréttarsamninga sem fela í sér framsal ríkisvalds til alþjóðlegra stofnana sem Ísland á aðild að í þágu friðar og efnahagssamvinnu. Framsal ríkisvalds skal ávallt vera afturkræft.

Með lögum skal afmarka nánar í hverju framsal ríkisvalds samkvæmt þjóðréttarsamningi felst.

Samþykki Alþingi fullgildingu samnings sem felur í sér framsal ríkisvalds skal ákvörðunin borin undir þjóðaratkvæði til samþykktar eða synjunar. Niðurstaða slíkrar

112. gr.

Skyldur samkvæmt alþjóðlegum samningum. (Nýtt.)

Öllum handhöfum ríkisvalds ber að virða mannréttindareglur sem bindandi eru fyrir ríkið að þjóðarétti og tryggja framkvæmd þeirra og virkni eftir því sem samræmist hlutverki þeirra að lögum og valdmörkum.

Alþingi er heimilt að lögfesta alþjóðlega mannréttindasáttmála og umhverfissamninga og ganga þeir þá framar almennum lögum.

IX. KAFLI

Lokaákvæði.

113. gr.

Stjórnarskrárbreytingar. (Nú 79. gr. 1. mgr. og nýtt.)

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti Íslands kemur fram fyrir hönd ríkisins sem þjóðhöfðingi í samskiptum við erlend ríki. Utanríkisráðherra mótar utanríkisstefnu á vettvangi ríkisstjórnar í umboði og undir eftirliti Alþingis. Í samskiptum við erlend ríki skal forseti Íslands Utanríkismálanefnd Alþingis er utanríkisráðherra til ráðgjafar um utanríkis- og varnarmál jafnt á þingtíma sem í þinghléum. Ráðherrar skulu veita utanríkismálanefnd Alþingis upplýsingar, sem hún kann að óska eftir eða ef annars er ástæða til. Ráðherra skal hafa samráð við nefndina áður en ákvörðun er tekin um mikilvæg utanríkismál. Ákvörðun um stuðning við stríð gegn öðru ríki skal háð samþykki Alþingis.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Forseti Íslands kemur fram fyrir hönd ríkisins sem þjóðhöfðingi. Utanríkisstefna og almennt fyrirvar ríkisins er á hendi ráðherra í ríkisstjórn í umboði og undir eftirliti Alþingis.

Ráðherrum er skylt að veita utanríkismálanefnd Alþingis upplýsingar um utanríkis- og varnarmál. Ráðherra skal hafa samráð við nefndina áður en ákvörðun er tekin um mikilvæg utanríkismál.

Ákvörðun um stuðning við stríð gegn öðru ríki skal háð samþykki Alþingis.

85. gr.

(Þjóðréttarsamningar, nú 21. gr. og nýtt)

Forseti Íslands gerir þjóðréttarsamninga. Alþingi skal samþykkja samninga sem fela í sér afsal eða kvaðir á landi eða landhelgi, kalla á breytingar á lögum eða eru mikilvægir af öðrum ástæðum.

86. gr.

(Framsal ríkisvalds, nýtt)

Heimilt er að gera þjóðréttarsamninga við önnur ríki sem fela í sér framsal ríkisvalds til alþjóðlegra stofnana sem Ísland á aðild að í þágu friðar og efnahagssamvinnu. Framsal ríkisvalds skal ávallt vera afturkræft. Með lögum skal afmarka nánar í hverju framsal ríkisvalds samkvæmt þjóðréttarsamningi felst. Þegar tillaga um fullgildingu samnings sem felur í sér framsal ríkisvalds hefur verið samþykkt skal ákvörðunin borin undir þjóðaratkvæði þar sem meirihluti atkvæða ræður niðurstöðu þó þannig að a.m.k. 30 af hundræði kjósenda á kjörskrá verði að hafna tillögunni til að hún teljist felld.

84. gr.

(Þjóðréttarsamningar, nú 21. gr.)

Forseti Íslands gerir þjóðréttarsamninga. Þó getur hann enga slíka samninga gert, ef þeir hafa í sér fólgið afsal eða kvaðir á landi, landhelgi eða breytingar á landslögum, nema samþykki Alþingis komi til.

85. gr.

(Framsal ríkisvalds, nýtt)

Í þágu friðar og alþjóðlegrar samvinnu er heimilt að gera þjóðréttarsamning sem felur í sér framsal á ríkisvaldi á afmörku sviði. Um fullgildingu slíks samnings fer samkvæmt þeim reglum sem greinir í X. kafla um breytingu og viðauka við stjórnarskrá þessa.

86. gr.

(Gildi og forgangur þjóðaréttar, nýtt)

Reglur þjóðaréttar sem bindandi eru fyrir ríkið skulu vera hluti landsréttar og ganga framar almennum lögum.

Við samþykkt eða fullgildingu þjóðréttarsamnings má undanskilja samning eða hluta hans þessum réttaráhrifum. Með lögum má einnig undanskilja þá samninga sem gerðir hafa verið fyrir gildistöku stjórnarskrár þessarar.

X. KAFLI

LOKAÁKVÆÐI

99. gr.

(Stjórnarskrárbreytingar, nú 1. mgr. 79. gr. og nýtt)

X. KAFLI

LOKAÁKVÆÐI

100. gr.

(Stjórnarskrárbreytingar, nú 1. mgr. 79. gr. og nýtt)

Frumvarp stjórnlagaráðs

Þegar Alþingi hefur samþykkt frumvarp til breytingar á stjórnarskrá skal það borið undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar. Atkvæðagreiðslan skal fara fram í fyrsta lagi einum mánuði og í síðasta lagi þremur mánuðum eftir samþykkt frumvarpsins á Alþingi.

Hafi 5/6 hlutar þingmanna samþykkt frumvarpið getur Alþingi þó ákveðið að fella þjóðaratkvæðagreiðsluna niður og öðlast þá frumvarpið gildi engu að síður.

114. gr.

Gildistaka (Nú 81. gr.)

Stjórnarskipunarlög þessi öðlast gildi þegar Alþingi hefur samþykkt þau í samræmi við ákvæði stjórnarskipunarlaga nr. 33 frá 17. júní 1944 með áorðnum breytingum.

Við gildistöku stjórnarskipunarlaga þessara falla úr gildi stjórnarskipunarlög nr. 33 frá 17. júní 1944 með áorðnum

Ákvæði til bráðabirgða.

Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands

Tillögur, hvort sem eru til breytinga eða viðauka á stjórnarskrá þessari, má bera upp bæði á reglulegu Alþingi og auka-Alþingi. Nái tillagan samþykki skal rjúfa Alþingi þá þegar og stofna til almennra kosninga af nýju. Samþykki Alþingi ályktunina óbreytta, skal hún staðfest af forseta lýðveldisins, og er hún þá gild stjórnarskipunarlög.

Stjórnarskipunarlög þessi öðlast gildi, þegar Alþingi gerir um það ályktun, enda hafi meiri hluti allra kosningabærra manna í landinu með leynilegri atkvæðagreiðslu samþykkt þau.

ÁKVÆÐI UM STUNDARSAKIR

Er stjórnarskrá þessi hefur öðlast gildi, kýs sameinað Alþingi forseta Íslands fyrsta sinni eftir reglum um kjör forseta sameinaðs Alþingis, og nær kjörtímabil hans til 31. júlí 1945. Þeir erlendir ríkisborgarar, sem öðlast hafa kosningarrétt og kjörgengi til Alþingis eða embættisgengi, áður en stjórnarskipunarlög þessi koma til framkvæmda, skulu halda þeim réttindum. Danskir ríkisborgarar, sem téð réttindi hefðu öðlast samkvæmt 75. gr. stjórnarskrár 18. maí 1920, að óbreyttum lögum, frá gildistöku stjórnarskipunarlaga þessara og þar til 6 mánuðum eftir að samningar um rétt danskra ríkisborgara á Íslandi geta hafist, skulu og fá þessi réttindi og halda þeim.

Fyrstu kosningalög. (Breytt.)

Þrátt fyrir ákvæði 10. mgr. 39. gr. nægir samþykki einfalds meirihluta atkvæða á Alþingi til að breyta lögum um kosningar til Alþingis til samræmis við stjórnarskipunarlög þessi eftir að þau taka gildi.

Þegar sú breyting hefur verið gerð fellur ákvæði þetta úr gildi.

Þrátt fyrir ákvæði 6. mgr. 31. gr. nægir samþykki einfalds meiri hluta atkvæða á Alþingi til að breyta lögum um kosningar til Alþingis til samræmis við stjórnarskipunarlög þessi eftir að þau taka gildi. Þegar sú breyting hefur verið gerð fellur ákvæði þetta

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Frumvarp til breytinga eða viðauka á stjórnarskrá þessari má bera upp á Alþingi. Þegar Alþingi hefur samþykkt frumvarpið skal það borið undir atkvæði allra kosningabærra manna í landinu til samþykktar eða synjunar. Atkvæðagreiðslan skal fara fram í fyrsta lagi einum mánuði og í síðasta lagi þremur mánuðum eftir samþykkt frumvarpsins á Alþingi. Sé meirihluti áldra atkvæða fylgjandi frumvarpinu, þó minnst 30 af hundradí allra kjósenda á kjörskrá, skal það staðfest af forseta Íslands og öðlast þá gildi sem stjórnarskipunarlög.

Stjórnarskrá þessi öðlast gildi, þegar Alþingi gerir um það ályktun, enda hafi meirihluti allra kjósenda á kjörskrá samþykkt hana.

ÁKVÆÐI TIL BRÁÐABIRGÐA

(Endurskoðun kjördæma- og kosningaskipunar, nýtt)

Endurskoða skal kjördæmaskipan innan tveggja ára frá því stjórnarskrá þessi öðlast gildi.

Hugmyndir stjórnlaganefndar

Frumvörp, hvort sem eru til breytinga eða viðauka á stjórnarskrá þessari, má bera upp á Alþingi. Samþykki Alþingi frumvarp með 2/3 hluta greiddra atkvæða og því er ekki synjað í eftirfarandi þjóðaratkvæðagreiðslu samkvæmt VIII. kafla, skal það staðfest af forseta Íslands og öðlast þá gildi sem stjórnarskipunarlög.

Stjórnarskrá þessi öðlast gildi þegar Alþingi gerir um það ályktun, enda hafi meiri hluti allra kosningabærra manna í landinu samþykkt hana með leynilegri atkvæðagreiðslu.

ÁKVÆÐI TIL BRÁÐABIRGÐA

Bráðabirgðaákvæði I

(Endurskoðun stöðu þjóðkirkjunnar, nýtt)

Endurskoða skal stöðu evangelísku lútersku kirkjunnar sem þjóðkirkju og skal þeirri endurskoðun hafa hafa lokið innan 10 ára frá gildistöku stjórnarskrár þessarar. Endurskoða skal stöðu evangelísku lútersku kirkjunnar sem þjóðkirkju og skal þeirri endurskoðun hafa hafa lokið innan 10 ára frá gildistöku stjórnarskrár þessarar.

Bráðabirgðaákvæði II

(Endurskoðun kjördæma- og kosningaskipunar, nýtt)

Setja skal lög samkvæmt 5. mgr. 50. gr. á kjörtímabili þess Alþingis sem situr við gildistöku þessarar stjórnarskrár með það fyrir augum að næstu reglulegu kosningar til Alþingis fari fram samkvæmt nýrri kjördæma- og kosningaskipan eftir fyrirætlum